รายงานการพิจารณาศึกษา

การนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษาและมหาวิทยาลัยไทย

โดย
คณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

สำนักกรรมาธิการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง
การนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษาและมหาวิทยาลัยไทย

โดย
คณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
วุฒิสภา

สำนักกรรมาธิการ ๑
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา โทร. ๙๑๕๘

ที่ สว ๐๐๐๙.๐๙/ (ร ๕๖) **วันที่** ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่องการนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษาและมหาวิทยาลัยไทย

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๖) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการอุดมศึกษา ความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา การบริหาร การส่งเสริม การสนับสนุนและการพัฒนา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรม พิจารณาศึกษาติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันคณะกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง	ประธานคณะกรรมาธิการ
๒. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๕. นายธานี สุโชดายน	เลขานุการคณะกรรมาธิการ
๖. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๗. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	
๙. รองศาสตราจารย์ พลเอก ไตรโรจน์ ครุธเวโช	
๑๐. นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม	
๑๑. พลเรือเอก พะจุณณ์ ตามประทีป	
๑๒. นายวีระศักดิ์ ฟูตระกูล	
๑๓. นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา	
๑๔. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	
๑๕. นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์	
๑๖. นายสมชาย เสียงหลาย	
๑๗. นายสมเดช นิลพันธุ์	
๑๘. นายสวัสดิ์ สมัครพงศ์	
๑๙. นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์	

บัดนี้ ...

บัดนี้ คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการพิจารณาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษาและมหาวิทยาลัยไทย เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง
(ประจิน จั่นตอง)
ประธานคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

โฆษณี

(นางสาวโฆษณี กำลังศิลป์)
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง

สำเนาถูกต้อง

วรวิทย์

(นายวรวิทย์ ศิริมหาพฤกษ์)
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการ คนที่สอง

สำนักกรรมาธิการ ๑
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมาธิการ
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๕๘-๙
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : scisenate@gmail.com

สมคเนย์ พิมพ์
โฆษณี/ศุภโชค ทาน

คณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง
ประธานคณะกรรมาธิการ

พลเอก ประสาท สุขเกษตร
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง

หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง

ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม

นายธานี สุโชดายน
เลขานุการคณะกรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ
โฆษกคณะกรรมาธิการ

นายชาญวิทย์ ผลชีวิน
รองโฆษกคณะกรรมาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
กรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์พลเอก ไตรโรจน์ ครุธเวโช
กรรมาธิการ

นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม
กรรมาธิการ

พลเรือเอก พะจุณณ์ ตามประทีป
กรรมาธิการ

นายวีระศักดิ์ ฟูตระกูล
กรรมาธิการ

นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา
กรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
กรรมาธิการ

นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์
กรรมาธิการ

นายสวัสดิ์ สมัครพงศ์
กรรมาธิการ

นายสมชาย เสียงหลาย
กรรมาธิการ

นายสมเดช นิลพันธุ์
กรรมาธิการ

นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์
กรรมาธิการ

คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา

รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ
ประธานคณะอนุกรรมาธิการ

นายสมเดช นิลพันธุ์
รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ
คนที่หนึ่ง

นายชาญวิทย์ ผลชีวิน
รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ
คนที่สอง

นายสมชาย เสียงหลาย
อนุกรรมาธิการ

ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์
อนุกรรมาธิการ

นายปวีณ นราเมธกุล
อนุกรรมาธิการ

นายพรชัย มงคลวนิช
อนุกรรมาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลินดา เกณฑ์มา
อนุกรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์สมหมาย ผิวสะอาด
อนุกรรมาธิการ

นางอภิญญาณ์ หทัยธรรม
อนุกรรมาธิการ

นายอรรถพล สังขวาสี
อนุกรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์ศรีจิตรา เจริญลาภนพรัตน์
เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา

นายชุมพล พรประภา
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ธรรมศักดิ์ พงพิชญามาตย์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ

ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล
ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อุปไมยอธิชัย
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ

นางสาวนวลวรรณ ชะอุ่ม
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศธร โฆสิตธรรม
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติกร ภมรปฐมกุล
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชกร วงษ์คำชัย
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ

ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

ศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการ

นางสังเขต ติชะวาณิชย์
นักวิชาการประจำคณะกรรมาธิการ

นางเกศินี ไกรครุฑรี
เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

นางสาวดารณี อรุณวรากรณ์
เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

นางสาวนริศรา อินทะสิริ
เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

ศาสตราจารย์นันทริกา ชันซื่อ
เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

นายมงคล สาริสุต
เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์วิณัฏฐา แสงสุข
เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

รองศาสตราจารย์สายสุนีย์ พุทธาคุณเจริญ
เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง การนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษาและมหาวิทยาลัยไทย
ของคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
วุฒิสภา

.....

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๖) กำหนดให้คณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการอุดมศึกษา ความเป็นอิสระทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา การบริหาร การส่งเสริม การสนับสนุน และการพัฒนา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรม พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการพิจาณาศึกษา เรื่องการนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษาและมหาวิทยาลัยไทยเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘ ดังนี้

๑. การดำเนินงาน

๑.๑ คณะกรรมาธิการ ประกอบด้วย

๑. พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง	ประธานคณะกรรมาธิการ
๒. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์เกียรติคุณไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๕. นายธานี สุโชดายน	เลขานุการคณะกรรมาธิการ
๖. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๗. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	รองโฆษกคณะกรรมาธิการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	
๙. รองศาสตราจารย์ พลเอก ไตรโรจน์ ครุธเวโช	
๑๐. นายประดิษฐ์ เหลืองอร่าม	
๑๑. พลเรือเอก พะจุณณ์ ตามประทีป	
๑๒. นายวีระศักดิ์ ฟูตระกูล	
๑๓. นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา	
๑๔. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	
๑๕. นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์	
๑๖. นายสมชาย เสียงหลาย	
๑๗. นายสมเดช นิลพันธุ์	

๑๘. นายสวัสดิ์ สมัครพงศ์
๑๙. นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์

๑.๒ คณะกรรมาธิการ ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา คำสั่งที่ อ.๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ	ประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเดช นิลพันธุ์	รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. นายสมชาย เสียงหลาย	
๕. ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์	
๖. นายปวีณ นราเมธกุล	
๗. นายพรชัย มงคลวนิช	
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลินดา เกณฑ์มา	
๙. รองศาสตราจารย์สมหมาย ผิวสอาด	
๑๐. นางอภิญาณ์ หทัยธรรม	
๑๑. นายอรรถพล สังขวาสี	
๑๒. รองศาสตราจารย์ศรีจิตรา เจริญลาภนพรัตน์	เลขานุการและอนุกรรมาธิการ
๑๓. นายชุมพล พรประภา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ
๑๔. ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ
๑๕. ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ
๑๖. รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อุปไมยอธิชัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ
๑๗. นางสาวนวลวรรณ ชะอุ่ม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ
๑๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศธร โฆสิตธรรม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ
๑๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติกร ภมรปฐมกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ
๒๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชกร วงษ์คำชัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ

บุคคลได้รับมอบหมายภารกิจให้ปฏิบัติงานในคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา

๒๑. ศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการ
๒๒. นางสังเขต ติชะวาณิชย์	นักวิชาการประจำคณะกรรมาธิการ
๒๓. นางเกศินี ไกรครุฑรี	เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๒๔. นางสาวดารณี อรุณวรากรณ์	เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๒๕. นางสาวนริศรา อินทะสิริ	เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๒๖. ศาสตราจารย์นันทริกา ชันซื่อ	เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๒๗. นายมงคล สาริสุต	เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๒๘. รองศาสตราจารย์วิณัฏฐา แสงสุข	เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๒๙. รองศาสตราจารย์สายสุนีย์ พุทธาคุณเจริญ	เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

โดยให้คณะอนุกรรมาธิการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑. พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับด้านการอุดมศึกษา และสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อจัดทำข้อเสนอปรับปรุงกฎหมายให้สามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. พิจารณาศึกษาสภาพปัญหา และติดตามการดำเนินการด้านการพัฒนาและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินด้านการอุดมศึกษาของประเทศ ให้มีประสิทธิภาพในทุกมิติ โดยให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยเสนอประธานคณะกรรมาธิการผ่านเลขานุการคณะกรรมาธิการเพื่อพิจารณามอบหมายให้คณะอนุกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเพื่อไปดำเนินการ รวมทั้งพิจารณาศึกษาและเสนอแนะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปด้านการอุดมศึกษา และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับภารกิจด้านการอุดมศึกษา

๓. พิจารณาศึกษาการดำเนินงานของหน่วยงานด้านอุดมศึกษาของประเทศ สถาบันการอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหมายให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาคนในทุกช่วงวัย มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพและวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรด้านการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศในมิติต่าง ๆ และเกิดการปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลสัมฤทธิ์การจัดการศึกษาที่เป็นสากลและยังคงเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมความเป็นไทย รวมถึงการส่งเสริมให้มีระบบธรรมาภิบาลที่ดี

๔. ประสานการดำเนินงานร่วมกันกับคณะอนุกรรมาธิการอื่นในคณะกรรมาธิการเพื่อบูรณาการภารกิจให้สอดคล้องกับเป้าหมายและเป็นเอกภาพ รวมถึงจัดการประชุม กิจกรรมหรือโครงการที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกับภารกิจของคณะกรรมาธิการ กับคณะกรรมาธิการอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างรอบด้าน

๕. จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะให้คณะกรรมาธิการพิจารณาดำเนินการเสนอต่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบเพื่อส่งไปยังคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมาธิการมอบหมาย

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุมคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา ได้มีการประชุม จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

๑.๑) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๓๕ (๗/๒๕๖๔) ในวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ พิจารณาข้อมูลแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยและความสอดคล้องกับระเบียบวิธีการในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (THE World University Rankings 2022) โดย Times Higher Education (THE)

๑.๒) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๔ (๔/๒๕๖๕) ในวันพุธที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๕ พิจารณาแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยและความสอดคล้องกับระเบียบวิธีการในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (THE World University Ranking 2022)

๑.๓) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๙ (๙/๒๕๖๕) ในวันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๕ พิจารณาการจัดกลุ่มสถาบันการอุดมศึกษา ตามมาตรา ๒๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ ในกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชน กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา และกลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ตลอดจนกลุ่มอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (หากมี)

๑.๔) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๑๕ (๑๕/๒๕๖๕) ในวันพุธที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕ พิจารณาการจัดกลุ่มสถาบันการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ ครั้งที่ ๓ ในกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม และกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา

๒.๒ การเชิญหน่วยงานมาให้ข้อมูลและข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา ดังนี้

คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษาในคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ได้เชิญผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐมาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็น ดังนี้

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑. ศาสตราจารย์พีระพงศ์ ทีฆสกุล	ประธานอนุกรรมการด้านการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย ประธานคณะกรรมการกลุ่ม area base
๒. ศาสตราจารย์ศันสนีย์ ไชยโรจน์	อนุกรรมการด้านการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย และประธานคณะกรรมการกลั่นกรองการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม
๓. รองศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร	อนุกรรมการด้านการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย ประธานคณะกรรมการกลุ่ม professional
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มารุต ตั้งวัฒนาชุลีพร	คณบดีคณะสหเวชศาสตร์ คณะทำงานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการยกระดับ
๕. นายพันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาทรัพยากรบุคคล หัวหน้ากลุ่มภารกิจบริหารยุทธศาสตร์

๖. นางสาววราภรณ์ รุ่งตระการ	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนากำลังคน
๗. นางสาวอรชร เสาเวียง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๘. นางสาวรพีพรรณ แสงกระจ่าง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๙. นายกิตติพันธ์ ลุประสงค์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

๒.๓ การจัดสัมมนา เรื่องการจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก

คณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยในการพัฒนาระบบการอุดมศึกษา ดังนั้น คณะกรรมาธิการจึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษาร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดสัมมนาเรื่อง “การจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก” ขึ้น เพื่อให้เกิดการปฏิรูประบบอุดมศึกษา ทั้งการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะอาจารย์ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเรียนการสอนในศตวรรษที่ ๒๑ ในวันศุกร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๕ ณ ห้องแกรนด์นันทาบอลรูม ชั้น ๒ โรงแรมเซ็นทาราริเวอร์ไซด์ ถนนเชียงใหม่ – ลำพูน จังหวัดเชียงใหม่

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมาธิการขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่อง การนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษาและมหาวิทยาลัยไทย โดยคณะกรรมาธิการได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา ดำเนินการพิจารณาศึกษากรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมาธิการได้พิจารณารายงานของคณะอนุกรรมาธิการด้วยความละเอียดรอบคอบแล้ว และได้มีมติให้ความเห็นชอบกับรายงานดังกล่าว โดยถือเป็นรายงานพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการ

จากการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมาธิการจึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการ โดยมีรายละเอียดตามรายงานท้ายนี้ ทั้งนี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้พิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการ ขอให้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาและดำเนินการตามแต่จะเห็นสมควรต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายธานี สุโชดายน)
เลขานุการคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

บทสรุปผู้บริหาร

คณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดอันดับมหาวิทยาลัย จึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา พิจารณาศึกษาเรื่อง การนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษาและมหาวิทยาลัยไทย เพื่อให้เกิดการปฏิรูประบบอุดมศึกษา ทั้งการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะอาจารย์ ในการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก และการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับระเบียบและวิธีการในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาอันจะทำให้มหาวิทยาลัยไทยสามารถตอบสนองต่อการเรียนการสอนในศตวรรษที่ ๒๑

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยในไทยให้ความสำคัญกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น จะเห็นได้จากการประกาศผลการจัดอันดับที่มีมหาวิทยาลัยไทยติดอันดับมากขึ้น ส่วนหนึ่งก็มาจากส่งข้อมูลของมหาวิทยาลัยเพื่อเข้าร่วมการจัดอันดับเพิ่มขึ้นและทุกครั้งที่มีการประกาศผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ มักจะเลือกผลการจัดอันดับจากหมวดหมู่หรือจากหน่วยงานที่ได้รับการจัดอันดับดี นำไปใช้รายงานหรือประชาสัมพันธ์ว่ามหาวิทยาลัยประสบความสำเร็จในด้านใดบ้าง คำถาม คือ ผลการจัดอันดับสามารถบอกความสำเร็จและวัดการพัฒนาของมหาวิทยาลัยได้จริงหรือไม่ เมื่อได้ลองศึกษา เปรียบเทียบ พบว่าการจัดอันดับไม่สามารถเป็นตัวชี้วัดที่ดีในการวัดความสำเร็จหรือวัดการพัฒนาของมหาวิทยาลัยได้ เนื่องจากเห็นว่าเกณฑ์การคิดคะแนนบางเกณฑ์ไม่สมเหตุสมผลและการพัฒนาในบางด้านของมหาวิทยาลัยมีประโยชน์ต่อผู้เรียน แต่การพัฒนานั้นไม่ได้อยู่ในเกณฑ์การคิดคะแนนของการจัดอันดับ เมื่อเห็นดังนี้แล้วจะสามารถนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนามหาวิทยาลัยด้านใดได้บ้าง

ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีที่มาจากระเบียบวิธีการคิดคะแนนที่แตกต่างกัน ซึ่งหน่วยงานจัดอันดับแต่ละแห่งให้ความสำคัญกับแต่ละหมวดหมู่ที่แตกต่างกัน เช่น บางหน่วยงานให้ความสำคัญกับงานวิจัย ก็จะให้น้ำหนักกับเรื่องการอ้างอิง (Citation) ซึ่งข้อเสนอแนะในการนำการจัดอันดับมาใช้พัฒนามหาวิทยาลัย คือ การเลือกแนวคิดการจัดอันดับที่เห็นว่าเป็นประโยชน์และครอบคลุมการพัฒนาของมหาวิทยาลัยตัวเอง ในที่นี้ มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้ใช้แนวคิดของ U - Multirank เพราะเป็นการมองมหาวิทยาลัยในหลายมิติ ในส่วนของเกณฑ์หรือตัวชี้วัดในการประเมินนั้น ขอเสนอให้พิจารณาตัวอย่างเกณฑ์จากหน่วยงานที่จัดอันดับหลายหน่วยงานประกอบกัน แล้วเลือกใช้เกณฑ์หรือตัวชี้วัดที่เห็นว่าเหมาะสม รวมทั้ง ยังมีข้อเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยคิดเกณฑ์ที่คิดว่าเหมาะสมใช้ร่วมในการประเมินได้

การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ เพื่อเป็นเครื่องมือเชิงระบบของรัฐ ในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การพัฒนามหาวิทยาลัยนั้น ควรเน้นการพัฒนาคน เพื่อให้คนพัฒนาชาติและยึดประโยชน์ต่อประเทศเป็นหลัก แต่ละมหาวิทยาลัยควรมองการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาซึ่งการพัฒนามหาวิทยาลัยนั้นยังมีอีกหลายมิติที่ไม่ได้สะท้อนในการจัดอันดับ

คณะกรรมาธิการมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) การวัดผลการพัฒนามหาวิทยาลัย ควรใช้วิธีการประเมินแบบ U - Multirank คือ มีการแบ่งหมวดหมู่การประเมิน แล้วมีเกณฑ์ให้กับแต่ละตัวชี้วัด โดยมหาวิทยาลัยสามารถดูหมวดหมู่ของหน่วยงานที่จัดอันดับเป็นตัวอย่าง เช่น หมวดหมู่ด้าน Teaching, Research ฯลฯ แล้วอาจจะเพิ่มหมวดหมู่ที่มหาวิทยาลัยให้ความสนใจ เช่น หมวดหมู่การพัฒนาด้านสังคม ฯลฯ ในที่นี้ สมมุติให้มหาวิทยาลัย เลือกหมวดหมู่เป็น Education Academic Industry และ Social โดยแต่ละด้านมีความหมายดังนี้ Education เกี่ยวกับการเรียนการสอน, Academic เกี่ยวกับการวิจัย Industry เกี่ยวกับการติดต่อกับภาคอุตสาหกรรม และ Social เกี่ยวกับด้านสังคม

๒) เมื่อมหาวิทยาลัยมีหมวดหมู่ที่ต้องการพัฒนาแล้ว ต่อไปก็ต้องมีเป้าหมายและตัวชี้วัดในแต่ละด้าน โดยมหาวิทยาลัยสามารถดูเกณฑ์ หรือตัวชี้วัดจากหน่วยงานจัดอันดับจากหลายหน่วยงานประกอบกันได้ รวมทั้งตั้งตัวชี้วัดหรือเกณฑ์ที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเพิ่มเติมได้เอง เช่น

หมวดหมู่ Education	เกณฑ์จากหน่วยงาน
Learning Environment	QS Stars
Lifelong learning measures	THE impact Rankings
(ตัวชี้วัดอื่นๆที่มหาวิทยาลัยกำหนด)....	....

หมวดหมู่ Academic	เกณฑ์จากหน่วยงาน
Citation per faculty	QS World
Research and academic development	QS Stars
(ตัวชี้วัดอื่นๆที่มหาวิทยาลัยกำหนด)....	....

หมวดหมู่ Industry	เกณฑ์จากหน่วยงาน
Industry income	THE World
(ตัวชี้วัดอื่นๆที่มหาวิทยาลัยกำหนด)....	....

หมวดหมู่ Social	เกณฑ์จากหน่วยงาน
Education outreach activities beyond campus	THE impact Rankings
Greenhouse gas emission reduction program	UI GreenMetric
(ตัวชี้วัดอื่นๆที่มหาวิทยาลัยกำหนด)....	....

ตาราง ตัวอย่างแสดงการเลือกเกณฑ์เพื่อใช้ในการพัฒนามหาวิทยาลัย จากหน่วยงานจัดอันดับต่าง ๆ

จะเห็นว่า สามารถสร้างแนวทางพัฒนามหาวิทยาลัย โดยนำแนวคิด หรือเกณฑ์ของหน่วยงานการจัดอันดับหลายหน่วยงานมาประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งแนวทางที่สร้างขึ้นเองนั้น มหาวิทยาลัยสามารถเลือกใช้แนวคิด หรือเกณฑ์ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์หลักของมหาวิทยาลัยได้ตรงกว่าเกณฑ์

ของหน่วยงานจัดอันดับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัย A เป็นมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งเพื่อพัฒนาชุมชน เป้าหมายของมหาวิทยาลัย คือการช่วยเหลือชุมชนโดยรอบ ไม่ได้เน้นความเป็นนานาชาติ ซึ่งหากเอาเกณฑ์ของหน่วยงานจัดอันดับทั่วไปมาประเมิน มหาวิทยาลัย A ก็จะได้คะแนนส่วนความเป็นนานาชาติน้อย ซึ่งมีผลต่อการจัดอันดับ ทั้ง ๆ ที่มหาวิทยาลัย A ไม่ได้ให้ความสำคัญกับด้านนี้เลย

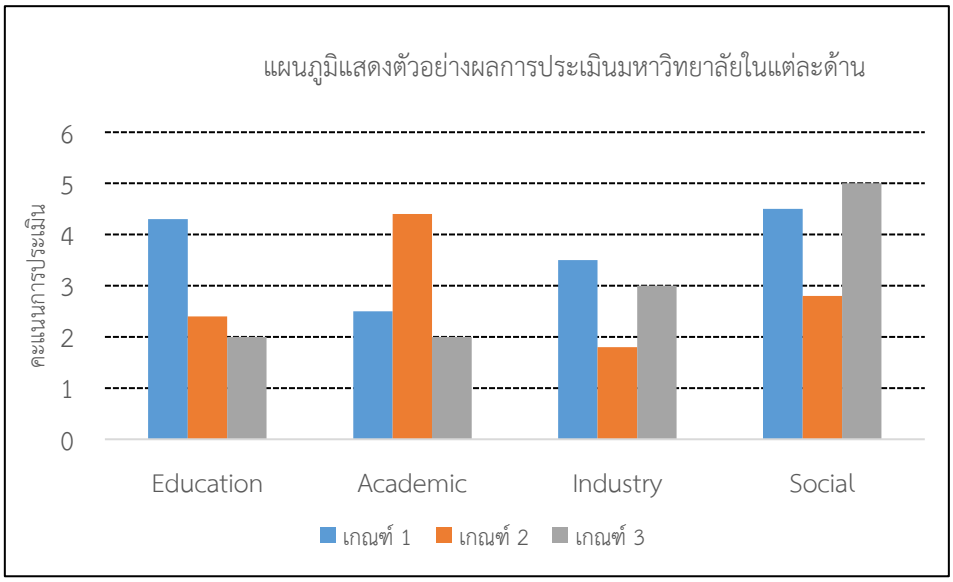

แผนภูมิ แสดงตัวอย่างผลการประเมินมหาวิทยาลัย A

จากข้อเสนอแนะข้างต้น จะเห็นว่าคณะอนุกรรมาธิการเลือกใช้แนวคิด เกณฑ์และตัวชี้วัดของการจัดอันดับมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนามหาวิทยาลัย รวมทั้งการวัดการพัฒนา ทำให้ความเห็นว่าควรจะยึดเทียบกับประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก เช่น ตอนนี้ประเทศต้องการนักโปรแกรมเมอร์เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชั่น มหาวิทยาลัยก็อาจจะตั้งเป้าหมายในการผลิตนักศึกษาด้านนี้มากขึ้น หรือ ตั้งเป้าหมายอบรมด้านโปรแกรมเมอร์ระดับสูง ให้กับผู้ที่มีพื้นฐานอยู่แล้ว เป็นต้น เป็นการเน้นการพัฒนาคน เพื่อให้คนพัฒนาชาติ

๓) การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World University Rankings) ถือเป็นภาพสะท้อนต่อภาพรวมของมหาวิทยาลัย รวมถึงระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ดังนั้น มหาวิทยาลัยไทยควรปรับตัวให้มีภาพลักษณ์ที่มีความเป็นนานาชาติและความเป็นสากลจะทำให้เกิดการยอมรับมากขึ้น นอกจากนี้ ควรมีอิสระในการดำเนินการตามภารกิจของกลุ่มมหาวิทยาลัยอย่างเต็มที่ และควรเลือกใช้หลักเกณฑ์ในบางอย่างมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทและบทบาทหรือภารกิจของแต่ละมหาวิทยาลัย รวมถึงพิจารณาถึงสัดส่วนของน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์ด้วย

๔) ควรมีการนำผลการจัดอันดับมาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงจุดอ่อนจุดแข็งในแต่ละหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการหรือระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาตามหลักเกณฑ์ นอกจากนั้น ควรตั้งเป้าหมายระยะสั้นในการแข่งขันกับกลุ่มมหาวิทยาลัยในภูมิภาคเอเชียหรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) เป็นอันดับแรก และพัฒนาต่อยอดไปสู่การแข่งขันในระดับโลกต่อไปในระยะยาว อีกทั้ง ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้มีการผลักดันเชิงบวกต่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยด้วย

๕) การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World University Rankings) มีวัตถุประสงค์เพื่อการยกระดับคุณภาพทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ อย่างไรก็ตาม ควรมีการจัดอันดับการแข่งขันภายในประเทศด้วย โดยอาจใช้ตัวชี้วัดมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับพันธกิจในการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อประเทศชาติ ทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การลดความเหลื่อมล้ำ การวิจัย การบริการวิชาการ ซึ่งมหาวิทยาลัยทุกกลุ่มสามารถใช้ตัวชี้วัดนี้ในการแข่งขันได้และเป็นทิศทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยต่อไปในระดับสากล รวมถึงเป็นผลลัพธ์ประการหนึ่งของการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University) ดังนั้น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในฐานะผู้รับผิดชอบควรมีการเพิ่มเติมข้อมูลที่แสดงถึงความชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งในด้านนโยบายแนวทางการขับเคลื่อน ทั้งเชิงกลุ่ม เชิงเป้าหมาย ทั้งระยะสั้น ระยะยาว และด้านการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศและการผลิตกำลังคน

๖) การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ควรตอบโจทย์ในการแก้ปัญหาของประเทศชาติในด้านต่าง ๆ และมหาวิทยาลัยที่เข้าสู่การจัดกลุ่มในแต่ละกลุ่ม ควรเลือกเฉพาะบางสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยมากกว่าการจัดกลุ่มให้ทั้งมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งในแง่ความเชี่ยวชาญและความหลากหลาย

๗) ควรผลักดันการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญตามมาตรา ๔๕ (๓) ประกอบมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาลดอุปสรรคด้านงบประมาณ รวมถึงช่วยทำให้บรรลุผลในการดำเนินงานตามแผนและเป้าหมายให้สะดวกขึ้นตามภารกิจ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือทางการเงินที่มีความคล่องตัวในการสนับสนุนและกำกับดูแลให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถขับเคลื่อนและปรับปรุงองค์ประกอบสำคัญ อาทิ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ธรรมาภิบาล การบริหารจัดการ โครงสร้างและการดำเนินงาน การพัฒนาบุคลากร คุณภาพหลักสูตรและมาตรฐานการอุดมศึกษาเป็นต้น ให้เป็นไปตามทิศทางของประเภทสถาบันอุดมศึกษา และนำไปสู่ความเป็นเลิศของแต่ละสถาบัน และใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ

๘) การผลักดันระบบคลังหน่วยกิตระดับอุดมศึกษา (Credit Bank) ซึ่งเป็นระบบและกลไกในการเทียบโอนความรู้ความสามารถและหรือสมรรถนะที่ได้จากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และจากประสบการณ์บุคคล มาเก็บสะสมไว้ในคลังหน่วยกิตของสถาบันอุดมศึกษา โดยผ่านระบบทะเบียนสะสมหน่วยกิตสำหรับผู้เรียนที่เข้าศึกษารายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรฝึกอบรม หรือหลักสูตรระยะยาวในระดับอนุปริญญาหรือปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดไว้สำหรับการจัดการศึกษา และที่ได้จากการเทียบโอนในระบบคลังหน่วยกิตโดยจัดให้มีหลักฐานการสะสมหน่วยกิต อาทิ สมุดสะสมหน่วยกิต แฟ้มสะสมงานแบบอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ และฝากในคลังหน่วยกิตของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยไม่กำหนดอายุ เชื่อมโยง ทั้งการศึกษา ในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสะสมผลการเรียนและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และจากประสบการณ์บุคคลไว้ในคลังหน่วยกิต

คณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา คาดหวังว่าผลการพิจารณาศึกษานี้จะสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ตามสมควรและเป็นแนวทางในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยอันจะทำให้เกิดการพัฒนาการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

****

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

บทสรุปผู้บริหาร (๑)
บทที่ ๑ บทนำ ๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ ๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ ๓
๑.๓ ขอบเขตของการพิจารณาศึกษา ๓
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ๓
๑.๕ ประโยชน์ต่อการสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๓
บทที่ ๒ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัย ๕
๒.๑ Quacquarelli Symonds (QS) ๕
๒.๑.๑ หมวดหมู่การจัดอันดับของ QS ๕
๒.๑.๒ ระเบียบวิธีในการใช้ในการจัดอันดับ/ประเมิน ๖
๒.๑.๓ ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยใน QS ๗
๒.๒ Times Higher Education (THE) ๘
๒.๒.๑ หมวดหมู่การจัดอันดับของ THE ๘
๒.๒.๒ ระเบียบวิธีในการใช้ในการจัดอันดับ ๑๐
๒.๒.๓ ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทย ๑๑
๒.๓ U – Multirank ๑๓
๒.๓.๑ ระเบียบวิธีในการใช้ในการจัดอันดับ ๑๓
๒.๓.๒ ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยใน U - Multirank ๑๔
๒.๔ UI GreenMetric ๑๕
๒.๔.๑ หมวดหมู่การจัดอันดับของ UI GreenMetric ๑๕
๒.๔.๒ ระเบียบวิธีในการใช้ในการจัดอันดับ ๑๕
๒.๔.๓ ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยใน UI GreenMetric ๑๖
๒.๕ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ๑๖
๒.๕.๑ พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ๑๖
๒.๕.๒ กฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ ๑๗
บทที่ ๓ วิธีการพิจารณาศึกษาการนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษา
และมหาวิทยาลัยไทย ๒๑
๓.๑ การตั้งคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา ๒๑
๓.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูล ๒๓
๓.๒.๑ การประชุมคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา ๒๓
๓.๒.๒ การเชิญผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนมาให้ข้อมูล ๒๓
๓.๓ การจัดสัมมนา ๒๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

บทที่ ๔ วิเคราะห์การจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทย ๒๙
๔.๑ การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ๒๙
๔.๒ การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ๓๑
บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ ๓๕
๕.๑ บทสรุป ๓๕
๕.๒ ข้อเสนอแนะ ๓๖
บรรณานุกรม ๔๑
ภาคผนวก ๔๓
ภาคผนวก ก รายงานการสัมมนา ๔๕

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกเป็นการจัดอันดับมหาวิทยาลัยจากทั่วโลกโดยใช้เกณฑ์การประเมินที่ตั้งขึ้นมาโดยองค์กรชั้นนำระดับโลกด้านการศึกษา โดยจะเรียงลำดับจากลำดับที่ดีที่สุด ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว มหาวิทยาลัยที่ได้คะแนนสูงสุด ๑๐๐ คะแนนเต็ม ส่วนมหาวิทยาลัยที่ได้ลำดับต่ำกว่าจะได้รับการจัดอันดับว่าอยู่ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยที่ได้รับคะแนนสูงสุด ทั้งนี้ พบว่าหลักการสำคัญในการพิจารณาอันดับมหาวิทยาลัยโลกนั้นมุ่งเน้นงานวิจัยเป็นหลักมากกว่าคุณภาพการสอน การที่มหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับเป็นการบ่งบอกถึงคุณภาพ ภาพลักษณ์ ชื่อเสียงและผลงานของมหาวิทยาลัยที่ได้ดำเนินงานมาในแต่ละปี แม้บางมหาวิทยาลัยไม่ต้องการหรือไม่เห็นด้วยกับการจัดอันดับก็ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงการจัดอันดับมหาวิทยาลัยได้เพราะมีความเกี่ยวข้องกับงบประมาณที่มหาวิทยาลัยจะได้รับจากแหล่งทุนทั้งจากรัฐบาลและแหล่งทุนภายนอก ผู้ใช้บริการจากสถาบันการศึกษาเอง เช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง หรือกลุ่มธุรกิจนายจ้าง ต้องการจะทราบว่ามหาวิทยาลัยใดเป็นมหาวิทยาลัยที่ดีกว่าเพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือก มหาวิทยาลัยหรือเลือกบุคลากรมาทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มหาวิทยาลัยมีการแข่งขันกันสูง และ ข้อมูลข่าวสารสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ในกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้น การจัดอันดับมหาวิทยาลัยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อยืนยัน ถึงความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติของมหาวิทยาลัย และเป็นสิ่งบ่งบอกถึงคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาในแต่ละประเทศ ทั้งในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ มาตรฐานของอาจารย์ คุณภาพของนักศึกษาที่จบออกมาในแต่ละปี ซึ่งการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีการจัดอันดับจากหลายหน่วยงาน แต่หน่วยงานที่มีชื่อเสียง และได้รับการกล่าวถึงอยู่เป็นประจำ คือ QS และ THE ซึ่งมหาวิทยาลัยของไทย ที่ได้รับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก หรือเอเชีย เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งการได้รับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไม่ว่าจากหน่วยงานใด ก็เป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยให้กับนักเรียน นักศึกษาทั่วโลกที่สนใจ และทางมหาวิทยาลัยยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยได้อีกทางหนึ่ง

บทบาทของมหาวิทยาลัย ส่วนหนึ่ง คือการผลิตบัณฑิต และ การวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยทุกแห่ง ก็ต้องปรับตัวและพัฒนาการเรียนการสอน ให้ทันต่อความต้องการของประเทศหรือของโลก ซึ่งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งต้องมีการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัย มีการตั้งตัวชี้วัดเพื่อใช้ในการขับเคลื่อน คำถามคือ หากการจัดอันดับมหาวิทยาลัย สามารถบอกได้ว่า มหาวิทยาลัยใดดีกว่ามหาวิทยาลัยใด เราจะสามารถนำวิธีการคิดคะแนนของการจัดอันดับ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยได้หรือไม่

ทั้งนี้ การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ตามกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ ออกตามความในมาตรา ๒๔ วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้การจัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ๒) กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ๓) กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ๔) กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา ๕) กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ และ ๖) กลุ่มอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมถึงการกำหนดมาตรการส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการจัดกลุ่มดังกล่าว เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้การพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ รวมทั้งการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง และเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาไทยปฏิวัติหลักการคิด ปรับเปลี่ยนและทบทวนยุทธศาสตร์ ปรับปรุงรูปแบบและแนวทางการบริหารในองค์กรโดยเมื่อได้มีการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา และได้ใช้กลไกการสนับสนุนการดำเนินการพลิกโฉมอุดมศึกษา (Reinventing University) ทำให้เกิดการปฏิรูประบบอุดมศึกษา ทั้งการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะอาจารย์ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเรียนในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมหาวิทยาลัยจะได้ใช้ความรู้ ความสามารถและศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพ ตามกลุ่มยุทธศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยมีความถนัดและเชี่ยวชาญ ผลักดันให้เกิดการแข่งขันระหว่างมหาวิทยาลัยและยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ โดยอาศัยเครื่องมือเชิงระบบเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวแล้ว ซึ่งจุดมุ่งหมายของการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ คือการที่สถาบันอุดมศึกษามีจุดยืนตามกลุ่มที่ชัดเจนที่จะพัฒนาตนเอง และมีความพร้อมในเชิงกลยุทธ์ที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสูง อีกทั้งสามารถสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ โดยแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ได้กำหนดการวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงเป็นการจัดระบบอุดมศึกษาใหม่โดยเน้นบทบาทภาครัฐทำหน้าที่กำกับดูแลระบบอุดมศึกษา (Regulators) ซึ่งจะต้องแสดงบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่วนสถาบันอุดมศึกษาคือผู้ที่ต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยอิสระและเสรีภาพทางวิชาการ ให้เกิดผลผลิตตามคุณภาพมาตรฐานที่กำหนด

ด้วยคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ตระหนักยิ่งว่ากรรมาธิการนั้น เป็นกลไกหลักของวุฒิสภาและระบบรัฐสภาโดยรวมในการตรากฎหมาย และการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นขั้นตอนสำคัญที่วุฒิสภาจะกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติโดยละเอียดและรอบคอบ ก่อนตราเป็นกฎหมายของแผ่นดิน และเป็นเครื่องมืออย่างดีที่วุฒิสภาจะกำกับดูแลการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ดังนั้นคุณภาพและความรอบรู้ครอบคลุม จึงเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติภารกิจดังกล่าว

ในการนี้ คณะกรรมาธิการได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา พิจารณาศึกษาเรื่อง “การนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษาและมหาวิทยาลัยไทย” โดยได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการคิดคะแนนของหน่วยงานการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่ได้รับการกล่าวถึงอยู่เป็นประจำ คือ QS, THE, U - Multirank และ UI - GreenMetric พร้อมทั้งวิเคราะห์วิธีการคิดคะแนน เพื่อดูว่ามีวิธีการคิด หรือตัวชี้วัดใด ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนามหาวิทยาลัยได้

๑.๒ วัตถุประสงค์

ในการพิจารณาศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ ดังนี้

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับระเบียบและวิธีการในการจัดอันดับ

๑.๒.๒ เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาหาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยที่สอดคล้องกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

๑.๓ ขอบเขตของการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา ได้พิจารณาจากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร หนังสือ งานวิจัย บทความ การสืบค้นทางอิเล็กทรอนิกส์ เอกสารรายงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการชี้แจงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๔.๑ ทำให้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัย เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับระเบียบและวิธีการในการจัดอันดับมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาในการตอบโจทย์ของประเทศ

๑.๔.๒ ทำให้ทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เพื่อเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

๑.๔.๓ ทำให้ทราบแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยที่สอดคล้องกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

๑.๔.๔ เพื่อจัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมาธิการเพื่อเสนอรายงานต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

๑.๕ ประโยชน์ต่อการสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

บทที่ ๒
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัย

ในแต่ละปีมหาวิทยาลัยไทย มีการเข้าร่วมการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งก็มาจากการสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐ มหาวิทยาลัยสามารถเข้าร่วมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมทั้งเมื่อเข้าร่วมแล้ว ยังสามารถนำผลการจัดอันดับใช้ในการประชาสัมพันธ์ให้กับมหาวิทยาลัยได้อีกด้วย

ปัจจุบันหน่วยงานที่ทำการจัดอันดับมหาวิทยาลัย มีหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานก็จะมีวิธีการคิด การจัดหมวดหมู่ที่ต่างกัน ซึ่งในรายงานฉบับนี้จะขอกล่าวถึงข้อมูลโดยสังเขป ของการจัดหมวดหมู่ ระเบียบวิธีในการใช้ในการจัดอันดับ และผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัย ของหน่วยงานที่ได้รับการถูกกล่าวถึงและใช้อ้างอิงเป็นประจำ คือ QS THE U - Multirank และ UI GreenMetric

๒.๑ Quacquarelli Symonds (QS)

Quacquarelli Symonds (QS) เป็นบริษัทเอกชนทำธุรกิจในด้านการศึกษาก่อตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยบริษัทมีการให้ข้อมูลในด้านการศึกษารวมถึงจัดทำอันดับมหาวิทยาลัย

๒.๑.๑ หมวดหมู่การจัดอันดับของ QS

QS มีการจัดหมวดหมู่ในการจัดอันดับหลายหมวดหมู่ แต่หมวดหมู่ ที่มหาวิทยาลัยไทยมักจะนำไปใช้ประชาสัมพันธ์อยู่เป็นประจำ คือ QS World University Rankings : เป็นการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก โดยจะนำข้อมูลของมหาวิทยาลัยทั้งหมดที่ส่งข้อมูล มาทำการจัดอันดับ, QS World University Rankings by Subject : เป็นการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก โดยแยกเป็นหมวดหมู่รายวิชา, QS University Rankings by Region : เป็นการจัดอันดับมหาวิทยาลัย ตามภูมิภาค เช่น เอเชีย ฯลฯ ซึ่งการเข้าร่วมการจัดอันดับข้างต้นที่กล่าวมา ทางมหาวิทยาลัย สามารถเข้าร่วมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

นอกจาก QS จะมีการจัดอันดับมหาวิทยาลัยแล้ว ยังมีหมวดหมู่ในการประเมินมหาวิทยาลัยแบบต้องเสียค่าใช้จ่ายอีกด้วย คือ QS Stars Rating System ซึ่งจะเป็นการประเมินมหาวิทยาลัยตามเกณฑ์ที่ QS ตั้งไว้ ซึ่งผลการประเมินจะเป็นระดับ Stars ตามคะแนนที่มหาวิทยาลัยได้รับการประเมิน

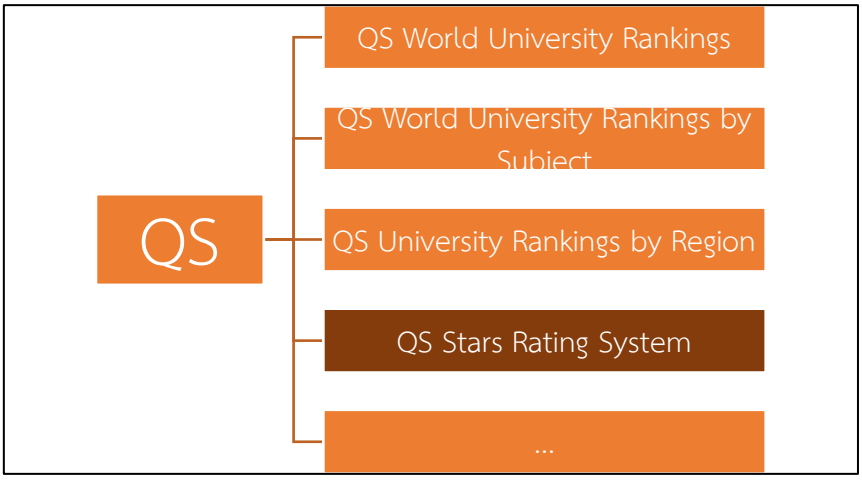

รูปที่ ๒.๑ แสดงหมวดหมู่การจัดอันดับของ QS

๒.๑.๒ ระเบียบวิธีในการใช้ในการจัดอันดับ/ประเมิน

๒.๑.๒.๑ QS World University Rankings

ตัวชี้วัด	น้ำหนักคะแนน
Academic reputation	๔๐%
Employer reputation	๑๐%
Faculty/Student Ratio	๒๐%
Citations per faculty	๒๐%
International faculty ratio	๕%
International student ratio	๕%
รวม	**๑๐๐%**

ตารางที่ ๒.๑ แสดงตัวชี้วัดและน้ำหนักคะแนนของ QS World University Rankings

๒.๑.๒.๒ Asia University Rankings

ตัวชี้วัด	น้ำหนักคะแนน
Academic reputation	๓๐%
Employer reputation	๒๐%
Faculty/Student Ratio	๑๐%
International research network	๑๐%
Citations per paper	๑๐%
Papers per faculty	๕%
Staff with a PhD	๕%
Proportion of international faculty	๒.๕%
Proportion of international students	๒.๕%
Proportion of inbound exchange students	๒.๕%
Proportion of outbound exchange students	๒.๕%
รวม	**๑๐๐%**

ตารางที่ ๒.๒ แสดงตัวชี้วัดและน้ำหนักคะแนนของ QS Asia University Rankings

๒.๑.๒.๓ QS Stars Rating System

ตัวชี้วัด	
Core criteria	Teaching
	Employability
	Internationalization
	Research or Academic development
Learning environment	Facilities or online
Specialist criteria	Subject ranking or Program strength
Advanced criteria	- Arts & Culture - Innovation - Inclusiveness - Social responsibility

ตารางที่ ๒.๓ แสดงหมวดหมู่และหัวข้อประเมินของ QS Stars Rating System

๒.๑.๓ ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยใน QS

๒.๑.๓.๑ QS World University Rankings

มหาวิทยาลัย	๒๐๑๙	๒๐๒๐	๒๐๒๑	๒๐๒๒
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๒๗๑	๒๔๗	๒๐๘	๒๑๕
มหาวิทยาลัยมหิดล	๓๘๐	๓๑๔	๒๕๒	๒๕๕
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๖๐๑-๖๕๐	๖๐๑-๖๕๐	๕๖๑-๕๗๐	๖๐๑-๖๕๐
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๖๕๑-๗๐๐	๖๐๑-๖๕๐	๖๐๑-๖๕๐	๖๐๑-๖๕๐
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐๐
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐๐
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐๐
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐๐	๘๐๑-๑๐๐
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	-	๑๐๐๑+	๑๐๐๑+	๑๐๐๑-๑๒๐๐
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	-	-	๑๐๐๑+	๑๒๐๑+

ตารางที่ ๒.๔ แสดงผลการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยไทย ของ QS World University Rankings

๒.๑.๓.๒ QS Asia University Rankings

มหาวิทยาลัย	๒๐๑๙	๒๐๒๐	๒๐๒๑	๒๐๒๒
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๔๔	๔๕	๔๓	๓๖
มหาวิทยาลัยมหิดล	๕๒	๔๘	๔๔	๔๓
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๙๖	๑๐๐	๑๐๒	๘๘
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๑๐๘	๑๐๗	๑๑๑	๑๑๑
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	๑๔๘	๑๖๐	๑๕๑	๑๓๓
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๑๓๐	๑๒๗	๑๔๙	๑๓๘
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	๑๕๖	๑๔๘	๑๖๕	๑๗๑
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	๑๕๓	๑๔๖	๑๘๙	๑๙๖
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	๒๕๑-๒๖๐	๒๗๑-๒๘๐	๒๗๑-๒๘๐	๒๘๑-๒๙๐
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	-	-	๓๐๑-๓๕๐	๓๕๑.๔๐๐

ตารางที่ ๒.๕ แสดงผลการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยไทยบางส่วนของ QS Asia University Rankings

๒.๑.๓.๓ QS Stars University Ratings

มหาวิทยาลัย	Star Rating
มหาวิทยาลัยมหิดล	๕
สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย	๕
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๔
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	๔
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๔
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	๔
มหาวิทยาลัยศิลปากร	๔
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	๔

ตารางที่ ๒.๖ แสดงผลการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยไทยบางส่วนของ QS Stars University Ratings

๒.๒. Times Higher Education (THE)

Time Higher Education เป็นบริษัทเอกชนที่ให้บริการด้านข้อมูลการศึกษาระดับอุดมศึกษา และให้ข้อมูลการจัดอันดับของมหาวิทยาลัย โดยได้มีการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในระดับนานาชาติ หรือ World University Ranking (WUR) ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญ และเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยที่จะเข้าศึกษาต่อของนักเรียนและนักศึกษา ทั่วโลก และได้รับการยอมรับในระดับสากล

อีกทั้งยังได้ถูกนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในตัวชี้วัดที่สำคัญทั้งในระดับประเทศ และในระดับโลก เช่น ตัวชี้วัดในการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดย IMD World Competitiveness Center (IMD) และตัวชี้วัดในแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ เป็นต้น

๒.๒.๑ หมวดหมู่การจัดอันดับของ THE

THE มีการจัดหมวดหมู่ในการจัดอันดับหลายหมวดหมู่ แต่หมวดหมู่ ที่มหาวิทยาลัยไทยมักจะนำไปใช้ประชาสัมพันธ์อยู่เป็นประจำ คือ THE World University Rankings : เป็นการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกโดยจะนำข้อมูลของมหาวิทยาลัยทั้งหมดที่ส่งข้อมูล มาทำการจัด อันดับ, THE Asia University Rankings : เป็นการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย

นอกจากจะมีการจัดอันดับมหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอนแล้ว ยังมีการจัดอันดับหมวดหมู่ Impact Rankings โดยนำเป้าหมายแต่ละด้านของ SDG มาร่วมตั้งเป็นเกณฑ์ หรือ คำถามให้มหาวิทยาลัยตอบ เพื่อใช้ในการประเมินอีกด้วย

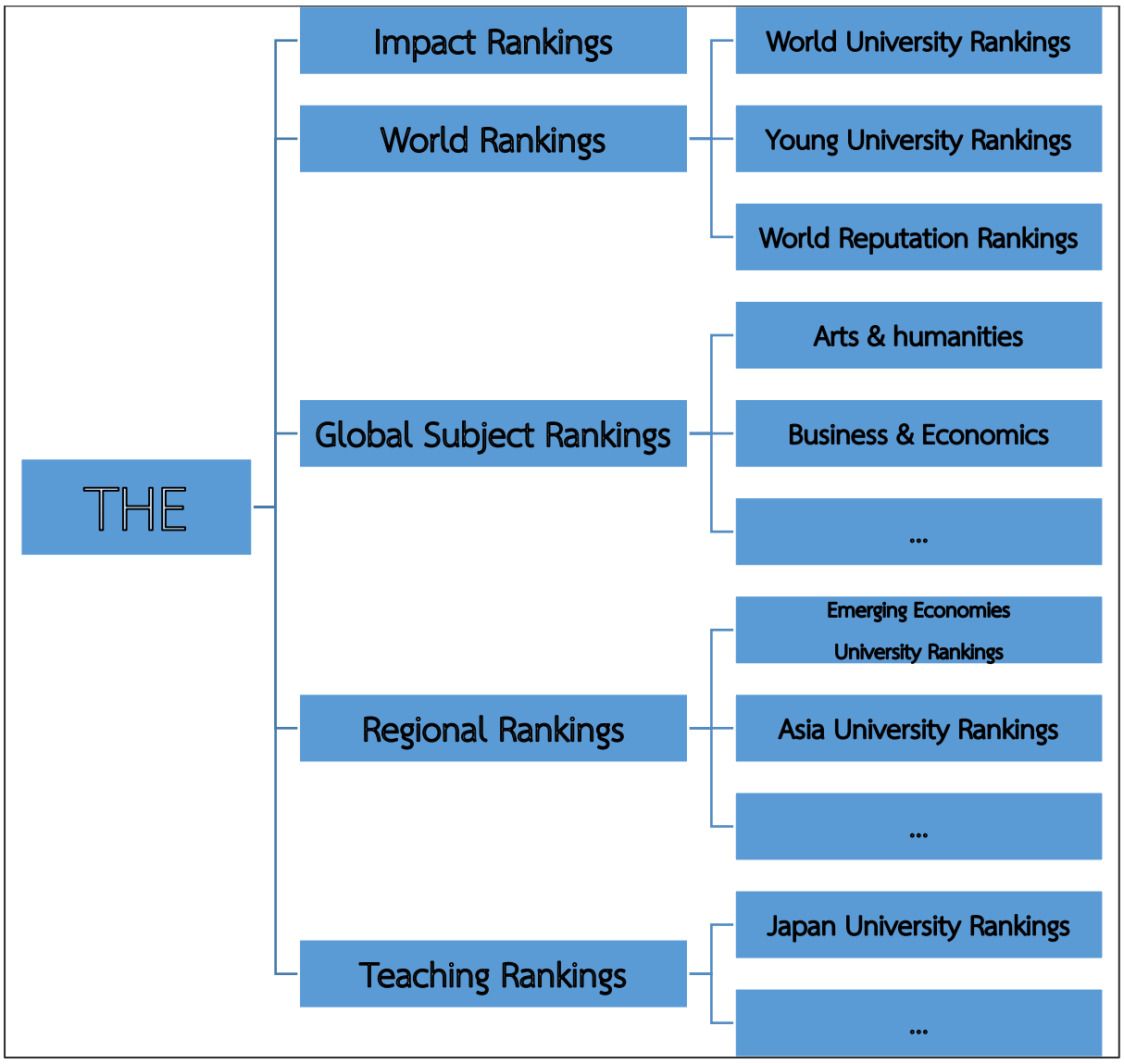

รูปที่ ๒.๒ แสดงหมวดหมู่การจัดอันดับของ THE

๒.๒.๒ ระเบียบวิธีในการใช้ในการจัดอันดับ

จากรายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับ National Digital Platform สำหรับประเทศไทย ในกรณีศึกษาของประเทศจีนพบว่า ประเทศจีนใช้โมเดล Dual

๒.๒.๒.๑ THE World University Rankings

ตัวชี้วัด		น้ำหนักคะแนน
Teaching ๓๐%	Reputation survey	๑๕%
	Staff-to-student ratio	๔.๕%
	Doctorate-to-bachelor's ratio	๒.๒๕%
	Doctorates-awarded-to-academic-staff ratio	๖%
	Institutional income	๒.๒๕%
Research ๓๐%	Reputation survey	๑๘%
	Research Income	๖%
	Research productivity	๖%
Citations ๓๐%	Citations	๓๐%
International outlook ๗.๕%	Proportion of International students	๒.๕%
	Proportion of International staff	๒.๕%
	International collaboration	๒.๕%
Industry Income ๒.๕%	Industry income	๒.๕%
	รวม	๑๐๐%

ตารางที่ ๒.๗ แสดงตัวชี้วัดและน้ำหนักคะแนนของ THE World University Rankings

๒.๒.๒.๒ THE Asia University Rankings

ตัวชี้วัด		น้ำหนักคะแนน
Teaching ๒๕%	Reputation survey	๑๐%
	Staff-to-student ratio	๔.๕%
	Doctorate-to-bachelor's ratio	๒.๒๕%
	Doctorates-awarded-to-academic-staff ratio	๖%
	Institutional income	๒.๒๕%
Research ๓๐%	Reputation survey	๑๕%
	Research Income	๗.๕%
	Research productivity	๗.๕%
Citations ๓๐%	Citations	๓๐%

International outlook ๗.๕%	Proportion of International students	๒.๕%
	Proportion of International staff	๒.๕%
	International collaboration	๒.๕%
Industry Income ๗.๕%	Industry income	๗.๕%
	รวม	๑๐๐%

ตารางที่ ๒.๘ แสดงตัวชี้วัดและน้ำหนักคะแนนของ THE Asia University Rankings

๒.๒.๒.๓ THE Impact Rankings

จะคำนวณคะแนนที่ใช้ในการจัดอันดับโดยจะพิจารณาจาก SDG ทั้งหมด ๔ หัวข้อ โดยจะคิดจาก SDG ๑๗ เป็น SDG บังคับ และ SDG อีก ๓ ข้อ จะคิดจาก SDG ที่มีคะแนนดีที่สุด โดยมีสัดส่วนการคิดคะแนน ดังรูป

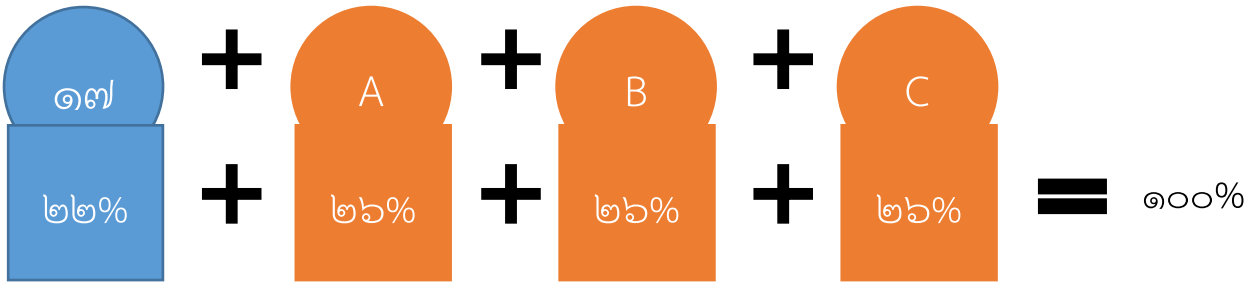

รูปที่ ๒.๓ แสดงวิธีการคิดคะแนนในการจัดอันดับของ THE Impact Rankings

๒.๒.๓ ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทย

๒.๒.๓.๑ THE World University Rankings

มหาวิทยาลัย	๒๐๑๙	๒๐๒๐	๒๐๒๑	๒๐๒๒
มหาวิทยาลัยมหิดล	๖๐๑–๘๐๐	๖๐๑–๘๐๐	๖๐๑–๘๐๐	๖๐๑–๘๐๐
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง		๖๐๑–๘๐๐	๖๐๑–๘๐๐	๖๐๑–๘๐๐
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๘๐๑–๑๐๐๐	๘๐๑–๑๐๐๐	๖๐๑–๘๐๐	๘๐๑–๑๐๐๐
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	๘๐๑–๑๐๐๐	๑๐๐๑+	๘๐๑–๑๐๐๐	๘๐๑–๑๐๐๐
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๘๐๑–๑๐๐๐	๑๐๐๑+	๑๐๐๑+	๑๐๐๑–๑๒๐๐
มหาวิทยาลัยบูรพา			๑๐๐๑+	๑๒๐๑+
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๑๐๐๑+	๑๐๐๑+	๑๐๐๑+	๑๒๐๑+

มหาวิทยาลัยขอนแก่น	๑๐๐๑+	๑๐๐๑+	๑๐๐๑+	๑๒๐๑+
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	๑๐๐๑+	๑๐๐๑+	๑๐๐๑+	๑๒๐๑+
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	๑๐๐๑+	๑๐๐๑+	๑๐๐๑+	๑๒๐๑+

ตารางที่ ๒.๙ แสดงผลการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยไทยบางส่วน ของ THE World University Rankings

๒.๒.๓.๒ THE Asian University Rankings

มหาวิทยาลัย	๒๐๑๙	๒๐๒๐	๒๐๒๑
มหาวิทยาลัยมหิดล	๑๐๔	๑๒๒	๑๓๐
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง		๑๓๔	๑๘๗
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑๗๖	๒๐๑–๒๕๐	๑๙๔
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	๒๐๑–๒๕๐	๒๕๑–๓๐๐	๒๐๑–๒๕๐
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๒๕๑–๓๐๐	๓๐๑–๓๕๐	๓๕๑–๔๐๐
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	๒๕๑–๓๐๐	๓๐๑–๓๕๐	๓๕๑–๔๐๐
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	๒๕๑–๓๐๐	๓๕๑–๔๐๐	๓๕๑–๔๐๐
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	๒๐๑–๒๕๐	๓๐๑–๓๕๐	๓๕๑–๔๐๐
มหาวิทยาลัยบูรพา			๔๐๑+
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๓๐๑–๓๕๐	๓๕๑–๔๐๐	๔๐๑+

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงผลการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยไทยบางส่วน ของ THE Asian University Rankings

๒.๒.๓.๒ THE Impact Rankings

มหาวิทยาลัย	๒๐๑๙	๒๐๒๐	๒๐๒๑	๒๐๒๒
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑๐๑–๒๐๐	๑๐๑–๒๐๐	๒๓	๑๖
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๓๐๑–๔๐๐	๓๐๑–๔๐๐	๑๐๑–๒๐๐	๗๐
สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย	๓๐๑–๔๐๐	๓๐๑–๔๐๐	๑๐๑–๒๐๐	๑๐๑–๒๐๐
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์			๓๐๑–๔๐๐	๑๐๑–๒๐๐
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	๑๐๑–๒๐๐	๑๐๑–๒๐๐	๒๐๑–๓๐๐	๑๐๑–๒๐๐
มหาวิทยาลัยมหิดล	๒๐๑–๓๐๐	๒๐๑–๓๐๐	๑๐๑–๒๐๐	๑๐๑–๒๐๐

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๔๐๑–๖๐๐	๔๐๑–๖๐๐	๖๐๑–๘๐๐	๑๐๑–๒๐๐
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	๑๐๑–๒๐๐	๑๐๑–๒๐๐	๕๔	๒๐๑–๓๐๐
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	๔๐๑–๖๐๐	๔๐๑–๖๐๐	๘๐๑–๑๐๐๐	๓๐๑–๔๐๐
มหาวิทยาลัยพะเยา	๔๐๑–๖๐๐	๔๐๑–๖๐๐	๔๐๑–๖๐๐	๓๐๑–๔๐๐
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	๓๐๑–๔๐๐	๓๐๑–๔๐๐	๓๐๑–๔๐๐	๔๐๑–๖๐๐

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงผลการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยไทยบางส่วน ของ THE Impact Rankings

๒.๓ U – Multirank

U - Multirank เป็นสถาบันการจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสหภาพยุโรป (The European Commission’s Erasmus + Programme) และดำเนินการโดยนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ในทวีปยุโรป โดยผลการจัดอันดับของ U - Multirank จะเป็นรูปแบบ Sunburst คือ จะแสดงผลการประเมินเป็นระดับในแต่ละเกณฑ์การประเมิน ทำให้ผู้ที่ดูข้อมูลผลการจัดอันดับสามารถเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยตามมิติที่ตนเองให้ความสนใจได้ ซึ่งจะแตกต่างจากการแสดงผลการประเมินในรูปแบบ League Tables ที่จะแสดงผลว่ามหาวิทยาลัยใดได้รับการจัดอันดับดีกว่ามหาวิทยาลัยใด

๒.๓.๑ ระเบียบวิธีในการใช้ในการจัดอันดับ

หมวดหมู่ในการประเมิน
General
Teaching & Learning
Research
International Orientation
Regional Engagement
Knowledge Transfer

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงหมวดหมู่ในการประเมินของ U – Multirank

๒.๓.๒ ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยใน U - Multirank

ตัวชี้วัดการประเมิน (บางส่วน)		จุฬาฯ	ม.มหิดล	ม. เชียงใหม่	สจล.
Teaching & Learning	Bachelor graduation rate	-	-	B	B
	Master graduation rate	-	B	C	B
Research	Citation rate	C	C	D	D
	Top cited publications	D	D	D	D
Knowledge Transfer	Income from private sources	-	A	A	-
	Spin-offs	-	-	B	C
International Orientation	Student mobility	-	A	B	C
	International academic staff	-	A	D	C
Regional Engagement	Regional joint publications	A	A	D	A
	Income from regional sources	-	-	D	B

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงผลการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยไทยบางส่วน ของ U - Multirank

รูปที่ ๒.๔ แสดงผลการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยไทยบางส่วน ของ U-Multirank ในรูปแบบกราฟ Sunburst

๒.๔ UI GreenMetric

มหาวิทยาลัยอินโดนีเซีย (Universitas Indonesia : UI) ริเริ่มการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ภายหลังเป็นที่รู้จักกันในชื่อ การจัดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวโลก ยูไอ กรีนเมตริก (UI GreenMetric) เพื่อวัดความพยายามเกี่ยวกับความยั่งยืนของมหาวิทยาลัย โดยมีความตั้งใจจะดำเนินการสำรวจแบบออนไลน์ เพื่อแสดงให้เห็นโครงการและนโยบายเกี่ยวกับความยั่งยืนของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วโลก

๒.๔.๑ หมวดหมู่การจัดอันดับของ UI GreenMetric

หมวดหมู่การจัดอันดับ ของ UI - GreenMetric จะแบ่งเป็น หมวดหมู่ UI GreenMetric World University rankings ซึ่งเป็นการจัดอันดับเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสีเขียว Trees Rating เป็นการประเมินมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ด้านความยั่งยืน โดยมหาวิทยาลัยจะถูกประเมินว่าผลการประเมินอยู่ในระดับใด ตามเกณฑ์ที่กำหนด

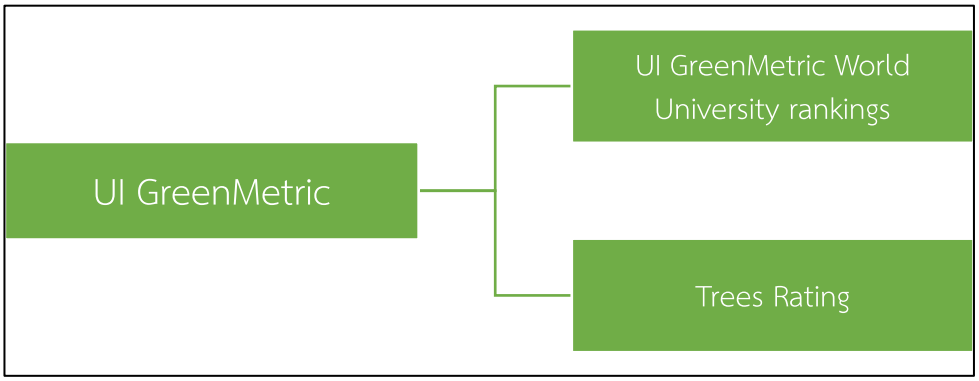

รูปที่ ๒.๕ แสดงหมวดหมู่การจัดอันดับของ UI GreenMetric

๒.๔.๒ ระเบียบวิธีในการใช้ในการจัดอันดับ

- UI GreenMetric

ตัวชี้วัด	น้ำหนักคะแนน
Setting and Infrastructure	๑๕%
Energy and Climate Change	๒๑%
Waste	๑๘%
Water	๑๐%
Transportation	๑๘%
Education and Research	๑๘%
รวม	๑๐๐%

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงตัวชี้วัดและน้ำหนักคะแนนของ UI GreenMetric

๒.๔.๓ ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยใน UI GreenMetric

มหาวิทยาลัย	๒๐๑๙	๒๐๒๐	๒๐๒๑	๒๐๒๒
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๘๔	๑๑๑		
มหาวิทยาลัยมหิดล	๗๕	๖๒	๕๙	๔๖
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๓๓๕	๔๖๖		
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๘๑	๗๓	๔๕	๔๐
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	๑๕๘	๘๑	๘๓	๖๓
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	๔๔๓	๒๗๑	๓๐๖	๑๗๖
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	๑๖๑	๑๖๑	๓๓๒	๒๔๕

ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงผลการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยไทยบางส่วน ของ UI GreenMetric

๒.๕ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้กำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเชิงยุทธศาสตร์ขึ้นตามกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ ออกตามความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและศักยภาพของสถาบัน เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดกลุ่มของสถาบันและจุดเน้นเชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับทิศทางความต้องการการพัฒนากำลังคนของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังมีพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาของแต่ละกลุ่ม แต่ละสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นองค์กรนิติบุคคลเป็นกรอบดำเนินงานของสถาบัน เมื่อนโยบายระดับชาติและแนวคิดต่อบทบาทอุดมศึกษาในการพัฒนาประเทศเปลี่ยน ระบบอุดมศึกษาก็ต้องปรับเปลี่ยนให้ทัน โดยคำนึงถึงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษา รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดให้จัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่มได้ โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ศักยภาพ และผลการดำเนินการที่ผ่านมาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละกลุ่ม โดยต้องกำหนดมาตรการส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการจัดกลุ่มดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศให้สถาบันอุดมศึกษากลุ่มใดมีพันธกิจหลักในการให้การศึกษาอบรมทักษะอาชีวะชั้นสูงเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มนั้นย่อมได้รับความสนับสนุนเป็นพิเศษจากรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

การจัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่มและการกำหนดมาตรการตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งการกำหนดกลุ่มสถาบัน อุดมศึกษาและการให้ความสนับสนุนเป็นพิเศษตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่เห็นสมควรรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจประกาศกำหนดให้จัดกลุ่มส่วนราชการหรือกลุ่มส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษาใดสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งเพื่อดำเนินการตามมาตรานี้ก็ได้

มาตรา ๔๕ (๓) งบลงทุนและงบเงินอุดหนุนเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ และเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมตามกฎหมายว่าด้วยสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เพื่อใช้ในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม

๒.๕.๒ กฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔

การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา มีจำนวน ๖ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก

มีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การวิจัยที่มีคุณภาพระดับสากลและสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ โดยต้องเน้นการวิจัยขั้นสูงและการผลิตนักวิจัย เป็นผู้นำทางความรู้ของประเทศในระดับ ปริญญาเอกหรือหลังปริญญาเอกที่มีวิทยานิพนธ์ หรือผลงานวิจัยระดับนานาชาติในหลายกลุ่มสาขาวิชา และมุ่งค้นคว้าเพื่อสร้างองค์ความรู้ ทฤษฎี และข้อค้นพบใหม่เพื่อขยายพรมแดนของความรู้ และสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการที่ลุ่มลึกในสาขาวิชาต่าง ๆ ตลอดจนสร้างนวัตกรรมที่มีมูลค่าสูงทางเศรษฐกิจและสังคมจากผลงานวิจัยและองค์ความรู้ขั้นสูง

๒. กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม

มีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การจัดการการศึกษาเพื่อเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ ของประเทศในการพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ โดยต้องสร้างและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีให้สามารถ นำองค์ความรู้ไปประยุกต์เพื่อสร้างผลงานและพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์หรือสาธารณประโยชน์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่มูลค่าในภาคการผลิต และบริการ และส่งเสริมบทบาทความร่วมมือกับภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อสนับสนุน และพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนเน้นการเรียนการสอนควบคู่กับการปฏิบัติการจริง เพื่อพัฒนาสมรรถนะและทักษะในการทำงาน

๓. กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น

มีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและชุมชนที่มีวัตถุประสงค์หรือประโยชน์ร่วมกัน การเป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และการให้ประชาชนมีโอกาสเรียนรู้ ตลอดชีวิตอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยต้องเน้นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการสร้างศักยภาพให้สถานศึกษา องค์กรในชุมชนและประชาชนมีความเข้มแข็งในการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมในชุมชน ผลิตบัณฑิตและเป็นแหล่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรในพื้นที่ให้มีจิตสำนึกและความรู้ ความสามารถเพื่อเป็นหลัก

ในการขับเคลื่อน พัฒนา และเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ ดำเนินการวิจัยและสร้างนวัตกรรม เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชน และสืบสานและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประยุกต์และพัฒนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่า ตลอดจน ส่งเสริมการสืบทอดและพัฒนาความรู้จากผู้มีภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น

๔. กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา

มีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การพัฒนาปัญญาด้วยหลักศาสนาผสานกับหลักวิชาการ โดยต้องมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีสติ ปัญญาและคุณธรรม ด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ผสานหลักศาสนากับหลักวิชาการ ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมโดยยึดหลักศาสนา ปรับใช้หลักศาสนา ให้เหมาะกับสังคมที่เปลี่ยนไป และสร้างหลักวิชาการที่สอดคล้องกับหลักศาสนาเป็นทางเลือกคู่กับ หลักวิชาการของประเทศตะวันตก และนำหลักธรรมคำสอนของศาสนาต่าง ๆ มาชี้นำสังคมโดยมุ่งพัฒนาจิตใจ สติ ปัญญา และพฤติกรรมของประชาชน เพื่อให้เกิดสันติสุขและความสามัคคีของคนในชาติ ซึ่งยังไม่มีสถาบันอุดมศึกษาใดแจ้งความประสงค์

๕. กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ

มีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่ การผลิตและพัฒนาบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง มีความสามารถทางวิชาชีพระดับสูง หรือบัณฑิตสาขาจำเพาะตามความต้องการของประเทศในแต่ละขณะ พัฒนาความรู้และนวัตกรรม รวมทั้งถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ โดยต้องเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ หรือจรรโลงศิลปะและวัฒนธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และยกระดับสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

๖. กลุ่มอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ปัจจุบันยังไม่มีการกำหนด)

ทั้งนี้ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งได้ใช้ความสามารถและศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิรูประบบอุดมศึกษา จะใช้วิธีการกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาออกเป็น ๔ กลุ่มเชิงยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก (Global and Frontier Research)

๒) กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม (Technology Development and Innovation)

๓) กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น (Area-Based and Community Engagement)

๔) กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ (Development of Professionals and Specialists)

การกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็นเครื่องมือเชิงระบบของรัฐ ในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๒๐ ปี ด้วยการสนับสนุนทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษาเป็นการขับเคลื่อนเชิงระบบ เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปสถาบันอุดมศึกษาให้ขับเคลื่อนไปสู่ทิศทางที่ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ

องค์ประกอบการขับเคลื่อนเชิงระบบ (System Drivers) กระบวนการขั้นตอนการดำเนินงาน (Strategic Enablers) เพื่อเข้าสู่จุดเน้นเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Profile)[๑]

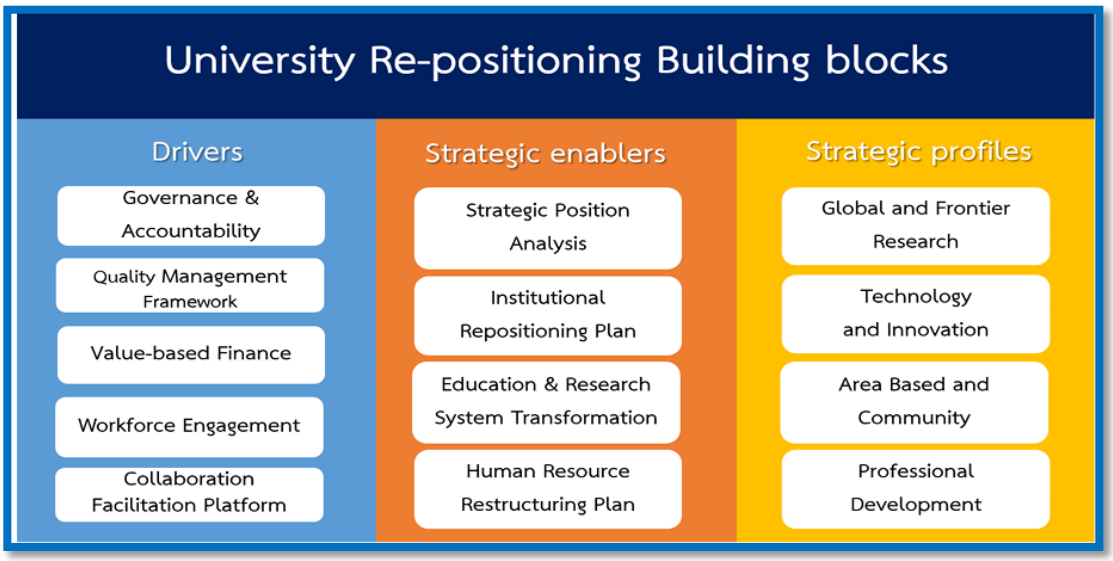

ภาพ : แสดงภาพแนวคิดการดำเนินงานการกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา
(อ้างอิงจากแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

แนวทางการขับเคลื่อน ๓ เรื่องหลัก ดังนี้

๑. การขับเคลื่อนเชิงระบบ (System Drivers) เพื่อสนับสนุนทิศทางการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบ มีปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย ๑) ระบบธรรมาภิบาล (Governance and Accountability) ๒) กรอบการจัดการคุณภาพ (Quality Management Framework) ๓) ระบบสนับสนุนด้านการเงินให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา (Funding System) ๔) การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา (Workforce Engagement) ๕) รูปแบบการทำงานแบบร่วมมือกัน (Collaboration Facilitation Platform)

๒. การกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปตามมาตรา ๒๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้มีการจัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่ม โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ศักยภาพ และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละกลุ่ม โดยต้องกำหนดมาตรการส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณกับการจัดกลุ่มดังกล่าวเป็นไปตามกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔

๓. การจัดทำแผนพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ (Repositioning Plan) การกำหนดให้สภาสถาบันอุดมศึกษาเลือกสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้ โดยต้องประเมินตนเองตามตัวชี้วัดศักยภาพองค์กรและตัวชี้ผลการดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม และจัดทำแผนพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา แผนการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ หรือแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาด้านอื่นเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

---

[๑] สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, คู่มือการประเมินการกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับปรับปรุง), สืบค้นเมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕, http://plan.bsru.ac.th/คู่มือการประเมินการกำห/.

บทที่ ๓
วิธีการพิจารณาศึกษาการนำการจัดอันดับมหาวิทยาลัยมาพัฒนาการศึกษาและมหาวิทยาลัยไทย

๓.๑ การตั้งคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา

คณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ได้มีคำสั่ง อ.๘/๒๕๖๔ ตั้งคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ ซึ่งมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย

อนุกรรมาธิการ

๑.๑ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ ประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๑.๒ นายสมเดช นิลพันธุ์ รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๑.๓ นายชาญวิทย์ ผลชีวิน รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง
๑.๔ นายสมชาย เสียงหลาย อนุกรรมาธิการ
๑.๕ ศาสตราจารย์จินตวีร์ คล้ายสังข์
๑.๖ นายปวีณ นราเมธกุล
๑.๗ นายพรชัย มงคลวนิช
๑.๘ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลินดา เกณฑ์มา
๑.๙ รองศาสตราจารย์สมหมาย ผิวสอาด
๑.๑๐ นางอภิญาณ์ หทัยธรรม
๑.๑๑ นายอรรถพล สังขวาสี
๑.๑๒ รองศาสตราจารย์ศรีจิตรา เจริญลาภนพรัตน์ เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ

๑.๑๓ ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาตย์
๑.๑๔ ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล
๑.๑๕ นายชุมพล พรประภา
๑.๑๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติกร ภมรปฐมกุล
๑.๑๗ นางสาวนวลวรรณ ชะอุ่ม
๑.๑๘ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศธร โฆสิตธรรม
๑.๑๙ รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อุปไมยอธิชัย
๑.๒๐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชกร วงษ์คำชัย

บุคคลได้รับมอบหมายภารกิจให้ปฏิบัติงานในคณะอนุกรรมาธิการ

๑.๒๑ ศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการ
๑.๒๒ นางสังเขต ติชะวาณิชย์ นักวิชาการประจำคณะกรรมาธิการ
๑.๒๓ นางเกศินี ไกรครุฑรี เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

๑.๒๔ นางสาวดารณี อรุณวรากรณ์ เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๑.๒๕. นางสาวนริศรา อินทะสิริ เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๑.๒๖ ศาสตราจารย์นันทริกา ชันซื่อ เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๑.๒๗ นายมงคล สาริสุต เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๑.๒๘ รองศาสตราจารย์วิณัฏฐา แสงสุข เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๑.๒๙ รองศาสตราจารย์สายสุนีย์ พุทธาคุณเจริญ เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

๒. หน้าที่และอำนาจ

๒.๑ พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับด้านการอุดมศึกษา และสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อจัดทำข้อเสนอปรับปรุงกฎหมายให้สามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ พิจารณาศึกษาสภาพปัญหา และติดตามการดำเนินการด้านการพัฒนาและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินด้านการอุดมศึกษาของประเทศ ให้มีประสิทธิภาพในทุกมิติ โดยให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เสนอประธานคณะกรรมาธิการผ่านเลขานุการคณะกรรมาธิการเพื่อพิจารณามอบหมายให้คณะอนุกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมดำเนินการ รวมทั้งพิจารณาศึกษาและเสนอแนะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปด้านการอุดมศึกษา และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับภารกิจด้านการอุดมศึกษา

๒.๓ พิจารณาศึกษาการดำเนินงานของหน่วยงานด้านอุดมศึกษาของประเทศ สถาบันการอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหมายให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาคนในทุกช่วงวัย มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพและวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรด้านการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศในมิติต่าง ๆ และเกิดการปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลสัมฤทธิ์การจัดการศึกษาที่เป็นสากลและยังคงเอกลักษณ์อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมความเป็นไทย รวมถึงการส่งเสริมให้มีระบบธรรมาภิบาลที่ดี

๒.๔ ประสานการดำเนินงานร่วมกันกับคณะอนุกรรมาธิการอื่นในคณะกรรมาธิการเพื่อบูรณาการภารกิจให้สอดคล้องกับเป้าหมายและเป็นเอกภาพ รวมถึงจัดการประชุม กิจกรรมหรือโครงการที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกับภารกิจของคณะกรรมาธิการ กับคณะกรรมาธิการอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างรอบด้าน

๒.๕ จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษาและข้อเสนอแนะ ให้คณะกรรมาธิการพิจารณาดำเนินการเสนอต่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบเพื่อส่งไปยังคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมาธิการมอบหมาย

๓.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะอนุกรรมาธิการอุดมศึกษาและคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม วุฒิสภา ได้รวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้างานวิจัย กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและนำข้อมูลที่ได้รับมาประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประกอบการพิจารณาศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา ดังนี้

๓.๒.๑ การประชุมคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา

คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษาได้มีการประชุม จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

๑.๑) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๓๕ (๗/๒๕๖๔) ในวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ พิจารณาข้อมูลแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยและความสอดคล้องกับระเบียบวิธีการในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (THE World University Rankings 2022) โดย Times Higher Education (THE)

๑.๒) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๔ (๔/๒๕๖๕) ในวันพุธที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๕ พิจารณาแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยและความสอดคล้องกับระเบียบวิธีการในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (THE World University Ranking 2022)

๑.๓) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๙ (๙/๒๕๖๕) ในวันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๕ พิจารณาการจัดกลุ่มสถาบันการอุดมศึกษา ตามมาตรา ๒๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ ในกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชน กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา และกลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ ตลอดจนกลุ่มอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (หากมี)

๑.๔) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๑๕ (๑๕/๒๕๖๕) ในวันพุธที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕ พิจารณาการจัดกลุ่มสถาบันการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ ครั้งที่ ๓ ในกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม และกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา

๓.๒.๒ การเชิญผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐมาให้ข้อมูล

คณะอนุกรรมาธิการอุดมศึกษาในคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม วุฒิสภา ได้เชิญผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐมาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็น ดังนี้

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑. ศาสตราจารย์พีระพงศ์ ทีฆสกุล	ประธานอนุกรรมการด้านการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย ประธานคณะกรรมการกลุ่ม area base
๒. ศาสตราจารย์ศันสนีย์ ไชยโรจน์	อนุกรรมการด้านการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย และประธานคณะกรรมการกลั่นกรองการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

	กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม
๓. รองศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร	อนุกรรมการด้านการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย ประธานคณะกรรมการกลุ่ม professional
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มารุต ตั้งวัฒนาชุลีพร	คณบดีคณะสหเวชศาสตร์ คณะทำงานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการยกระดับ
๕. นายพันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาทรัพยากรบุคคล
๖. นางสาววราภรณ์ รุ่งตระการ	หัวหน้ากลุ่มภารกิจบริหารยุทธศาสตร์ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนากำลังคน
๗. นางสาวอรชร เสาเวียง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๘. นางสาวรพีพรรณ แสงกระจ่าง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๙. นายกิตติพันธ์ ลุประสงค์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

๓.๓ การจัดสัมมนา เรื่องการจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกเป็นการจัดอันดับมหาวิทยาลัยจากทั่วโลกโดยใช้เกณฑ์การประเมินที่ตั้งขึ้นมาโดยองค์กรชั้นนำระดับโลกด้านการศึกษา โดยจะเรียงลำดับจากลำดับที่ดีที่สุด ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว มหาวิทยาลัยที่ได้คะแนนสูงสุด ๑๐๐ คะแนนเต็ม ส่วนมหาวิทยาลัยที่ได้ลำดับต่ำกว่าจะได้รับการจัดอันดับว่าอยู่ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยที่ได้รับคะแนนสูงสุด ทั้งนี้ พบว่าหลักการสำคัญในการพิจารณาอันดับมหาวิทยาลัยโลกนั้นมุ่งเน้นงานวิจัยเป็นหลักมากกว่าคุณภาพการสอน การที่มหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับเป็นการบ่งบอกถึงคุณภาพ ภาพลักษณ์ ชื่อเสียงและผลงานของมหาวิทยาลัยที่ได้ดำเนินงานมาในแต่ละปี ดังนั้น การจัดอันดับมหาวิทยาลัยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อยืนยัน ถึงความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติของมหาวิทยาลัย และเป็นสิ่งบ่งบอกถึงคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาในแต่ละประเทศ ทั้งในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ มาตรฐานของอาจารย์ คุณภาพของนักศึกษาที่จบออกมาในแต่ละปี ซึ่งการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีการจัดอันดับจากหลายหน่วยงาน แต่หน่วยงานที่มีชื่อเสียง และได้รับการกล่าวถึงอยู่เป็นประจำ คือ QS และ THE ซึ่งมหาวิทยาลัยของไทยที่ได้รับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก หรือเอเชีย ซึ่งการได้รับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไม่ว่าจากหน่วยงานใด ก็เป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย ให้กับนักเรียน นักศึกษาทั่วโลกที่สนใจ และทางมหาวิทยาลัยยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้น บทบาทของมหาวิทยาลัย ส่วนหนึ่ง คือการผลิตบัณฑิตและการวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยทุกแห่ง ก็ต้องปรับตัวและพัฒนาการเรียนการสอน ให้ทัน

ต่อความต้องการของประเทศ หรือของโลก ซึ่งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งต้องมีการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมีการตั้งตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

ด้วยคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยในการพัฒนาระบบการอุดมศึกษา ดังนั้น คณะกรรมาธิการจึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษาร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดสัมมนาเรื่อง “การจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก” ขึ้น เพื่อให้เกิดการปฏิรูประบบอุดมศึกษา ทั้งการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะอาจารย์ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเรียนการสอนในศตวรรษที่ ๒๑ ในวันศุกร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๕ ณ ห้องแกรนด์นันทาบอลรูม ชั้น ๒ โรงแรมเซ็นทารา ริเวอร์ไซด์ ถนนเชียงใหม่ – ลำพูน จังหวัดเชียงใหม่

อภิปราย เรื่อง การจัดอันดับมหาวิทยาลัยและกลไกการส่งเสริม โดย ศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษาฯ และที่ปรึกษาคณะกรรมการฝ่ายแผนงาน ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

อภิปรายนำเสนอ เรื่อง ประเด็นการพัฒนาเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปเชิงยุทธศาสตร์ โดยวิทยากร ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ การจัดสรรงบประมาณ (กองทุนศึกษาและกองทุน ววน.) ศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษาฯ และที่ปรึกษาคณะกรรมการฝ่ายแผนงาน ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

กลุ่มที่ ๒ Ranking กับการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน รองศาสตราจารย์พิภพ อุดร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กลุ่มที่ ๓ Ranking กับการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านวิจัย นวัตกรรม ศาสตราจารย์สมฤกษ์ จันทรอัมพร รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

กลุ่มที่ ๔ Ranking กับการเกณฑ์พัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ศาสตราจารย์นายแพทย์นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล รองอธิการบดีฝ่ายแผน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ

๑. การผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ ยกตัวอย่างเช่น การผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ ควรเน้นทักษะที่ใช้งานได้จริงมากกว่าความรู้ในตำรา และควรสร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับผู้ประกอบการในการผลิตบัณฑิตที่ใช้งานได้ทันทีผ่านระบบ skill mapping

๒. การวิจัยและพัฒนายุคใหม่ควรที่จะสอดคล้องต่อความต้องการในเชิงพาณิชย์ เช่น การวิจัยและพัฒนาแบตเตอรี่ในรถยนต์ไฟฟ้า การสร้างมาตรการจูงใจทางภาษีหรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่นักวิจัย การปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิดผู้วิจัยให้มุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ และควรสร้างงานวิจัยและนวัตกรรมที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเท่าทันเทคโนโลยีในปัจจุบัน

๓. การจัดสรรงบประมาณให้แก่การวิจัยและนวัตกรรมของประเทศควรมีมาตรการจูงใจให้แก่นักวิจัยหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย อันจะช่วยขับเคลื่อนให้งานวิจัยและนวัตกรรมและตอบโจทย์ความต้องการของประเทศที่แท้จริง และควรเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันแล้วถ่ายทอดนโยบายลงสู่ภาคปฏิบัติเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปในทางเดียวกันการบริหารงบประมาณด้านวิจัยและนวัตกรรม

๔. ควรมีการพิจารณาศึกษาแนวทางการจัดตั้ง “งบบูรณาการของ อว.” โดยนำเป้าหมายการทำงานของเครือข่ายมหาวิทยาลัยมาร่วมกันทำงาน และรวมทรัพยากรในภาพกระทรวง รวมทั้งงบประมาณ เช่น มาตรา ๔๕ (๑) งบบุคลากร มาตรา ๔๕ (๒) งบดำเนินการฯ มาตรา ๔๕ (๓) พัฒนาความเป็นเลิศ และพัฒนากำลังคนระดับสูงเฉพาะเป็นงบประมาณก้อนใหญ่ ดำเนินการตามหมุดหมายที่ ๑๒ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และเสนอปรับกระบวนคิดให้งบตามประสิทธิภาพ (performance) ไม่จำกัดตามเพดานงบประมาณเดิมของมหาวิทยาลัย

๕. ควรเร่งรัด ผลักดัน และติดตามการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา และรูปแบบการบริหารกองทุนไม่ควรเป็นระบบราชการซึ่งจะทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานของกองทุนฯ ดังนั้น ควรจัดตั้งเป็นแบบหน่วยงานบริการรูปแบบพิเศษ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน

๖. การสร้างหลักสูตรการเรียนการสอน ไม่ควรจะมีแค่มหาวิทยาลัยเดียวหรือระหว่างมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ควรมีหน่วยงานอื่นที่ร่วมออกแบบหลักสูตร เพราะถือได้ว่าเป็นผู้ใช้ผู้เรียนโดยตรง และรับรู้ถึงทักษะที่ต้องการสำหรับใช้ในการทำงานจริง ควรนำระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) มาใช้ในมหาวิทยาลัยและร่วมกันผลักดันโครงการดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Plat form : NDLP) ให้เกิดขึ้นจริงตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เพื่อที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และทำให้ทุกคนเท่าเทียมกันซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

๗. มหาวิทยาลัยและเครือข่ายมหาวิทยาลัยควรร่วมมือดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วนในประเด็น SDGs 17 ได้แก่ ภาครัฐ ภาควิชาการภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดการสนับสนุนในด้านงบประมาณและองค์ความรู้ และผลักดันให้รัฐบาลสร้างความตระหนักความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง SDGs และจัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง (Big Data)

๘. กระทรวงฯ ควรประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายหลักและกฎหมายลำดับรองให้สถาบันอุดมศึกษาทราบ และรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นจากกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบัน และนำเสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายเพื่อดำเนินการตามกระบวนการต่อไป

บทที่ ๔
วิเคราะห์การจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทย

๔.๑ การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา เป็นไปตามมาตรา ๒๔ วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดให้เกิดการจัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่มและมีมาตรการส่งเสริม สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อให้การพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ รวมทั้งการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง

สถาบันอุดมศึกษาได้รับการแบ่งออกเป็นกลุ่มตามกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบัน อุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ และได้กำหนดรายชื่อสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละกลุ่ม เป็นไปตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ปรากฏรายละเอียดดังนี้

๑. กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก เป็นกลุ่มที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรตอบโจทย์ตลาดแรงงานระดับโลก สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เป็นทิศทางของประเทศและมีคุณภาพระดับโลก

โดยมีเป้าหมายเพื่อ ๑) เน้นการวิจัยขั้นสูงและการผลิตนักวิจัย เป็นผู้นำทางความรู้ของประเทศในระดับปริญญาเอกหรือหลังปริญญาเอกที่มีวิทยานิพนธ์ หรือผลงานวิจัยระดับนานาชาติในหลายกลุ่มสาขาวิชา ๒) มุ่งค้นคว้าเพื่อสร้างองค์ความรู้ ทฤษฎี และข้อค้นพบใหม่เพื่อขยายพรมแดนของความรู้และสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการที่ลุ่มลึกในสาขาวิชาต่าง ๆ ๓) สร้างนวัตกรรมที่มีมูลค่าสูงทางเศรษฐกิจและสังคมจากผลงานวิจัยและองค์ความรู้ขั้นสูง

ประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๑๖ แห่ง ได้แก่

๑) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒) มหาวิทยาลัยขอนแก่น ๓) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๔) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๕) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ๖) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ๗) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๘) มหาวิทยาลัยนเรศวร ๙) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ๑๐) มหาวิทยาลัยมหิดล ๑๑) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ๑๒) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ๑๓) มหาวิทยาลัยศิลปากร ๑๔) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ๑๕) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ๑๖) สถาบันบัณฑิตศึกษาจุฬาภรณ์

๒. กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม เป็นกลุ่มที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรตามความต้องการของอุตสาหกรรม สร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมตามทิศทางและจุดเน้นของประเทศ

โดยมีเป้าหมายเพื่อ ๑) สร้างและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีให้สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ เพื่อสร้างผลงานและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ๒) สร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์หรือสาธารณประโยชน์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่

มูลค่าในภาคการผลิตและบริการ ๓) ส่งเสริมบทบาทความร่วมมือกับภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อสนับสนุนและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ๔) เน้นการเรียนการสอนควบคู่กับการปฏิบัติการจริงเพื่อพัฒนาสมรรถนะและทักษะในการทำงาน

ประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๑๘ แห่ง ได้แก่

๑) มหาวิทยาลัยทักษิณ ๒) มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์๓) มหาวิทยาลัยบูรพา ๔) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ๕) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ๖) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ๗) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ๘) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ๙) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ๑๐) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ๑๑) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ๑๒) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ๑๓) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ๑๔) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ๑๕) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ๑๖) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ๑๗) สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา ๑๘) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

๓. กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น เป็นกลุ่มที่มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะสูงตามความต้องการของท้องถิ่น และพัฒนาท้องถิ่นด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม

โดยมีเป้าหมายเพื่อ ๑) เน้นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและการสร้างศักยภาพให้สถานศึกษาองค์กรในชุมชนและประชาชนมีความเข้มแข็งในการพัฒนาการศึกษาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน ๒) ผลิตบัณฑิตและเป็นแหล่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรในพื้นที่ให้มีจิตสำนึกและความรู้ความสามารถเพื่อเป็นหลักในการขับเคลื่อน พัฒนาและเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ ๓) ดำเนินการวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชน ๔) สืบสานและนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประยุกต์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อเพิ่มคุณค่า ๕) ส่งเสริมการสืบทอดและพัฒนาความรู้จากผู้มีภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นระดับพื้นที่และมูลค่า

ประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๔๑ แห่ง ได้แก่

๑) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ๒) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ๓) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ๔) มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ๕) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ๖) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ๗) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ๘) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ๙) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ๑๐) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ๑๑) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ๑๒) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ๑๓) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ๑๔) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ๑๕) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ๑๖) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ๑๗) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ๑๘) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๑๙) มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ๒๐) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ๒๑) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ๒๒) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ๒๓) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ๒๔) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ๒๕) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๒๖) มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ๒๗) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ๒๘) มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ๒๙) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎ์ธานี ๓๐) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ๓๑) มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ๓๒) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ๓๓) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ๓๔) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ๓๕) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

๓๖) สถาบันวิทยาลัยชุมชน ๓๗) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ๓๘) มหาวิทยาลัยพะเยา ๓๙) มหาวิทยาลัยนครพนม ๔๐) มหาวิทยาลัยกาฬสินธ์ ๔๑) มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล (เอกชน)

๔. กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา เป็นกลุ่มที่มุ่งเน้นการนำคำสอนทางศาสนาต่าง ๆ มาผสมผสานกับวิชาการ เพื่อมาปรับใช้ในการเรียนการสอนและวิจัยให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปปลูกฝังจิตสำนึกและคุณธรรมที่ดีงาม

โดยมีเป้าหมายเพื่อ ๑) มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีสติปัญญาและคุณธรรมด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ผสานหลักศาสนากับหลักวิชาการ ๒) ให้ความสำคัญกับการวิจัยและสร้างนวัตกรรมโดยยึดหลักศาสนา ปรับใช้หลักศาสนาให้เหมาะกับสังคมที่เปลี่ยนไปและสร้างหลักการ วิชาการที่สอดคล้องกับหลักศาสนาเป็นทางเลือกคู่กับหลักวิชาการของประเทศตะวันตก ๓) นำหลักธรรมคำสอนของศาสนาต่าง ๆ มาชี้นำสังคมโดยมุ่งพัฒนาจิตใจสติปัญญาและพฤติกรรมของประชาชนเพื่อให้เกิดสันติสุขและความสามัคคีของคนในชาติ อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มนี้ได้อยู่ระหว่าง พิจารณาดำเนินการในการจัดกลุ่มให้แก่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ต่อไป

ประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ เป็นกลุ่มที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ ความรู้ เสริมสร้างบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพเฉพาะทาง ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาด

โดยมีเป้าหมายเพื่อเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและทัศนคติที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ หรือจรรโลงศิลปะและวัฒนธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และยกระดับสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๗ แห่ง ได้แก่

๑) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ๒) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี๓) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ๔) สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย ๕) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ๖) สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ๗) สถาบันอาศรมศิลป์ (เอกชน)

การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ควรตอบโจทย์ในการแก้ปัญหาของประเทศชาติในด้านต่าง ๆ และมหาวิทยาลัยที่เข้าสู่การจัดกลุ่มในแต่ละกลุ่ม ควรเลือกเฉพาะบางสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยมากกว่าการจัดกลุ่มให้ทั้งมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งในแง่ความเชี่ยวชาญและความหลากหลาย

๔.๒ การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยของแต่ละหน่วยงานถือว่าเป็นการเปรียบเทียบในมิติหรือมุมมองของหน่วยงานนั้นๆ บางมหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับดีจากหน่วยงานหนึ่ง แต่ได้รับการจัดอันดับที่ไม่ดีของอีกหน่วยงานหนึ่ง การดูข้อมูลการจัดอันดับ ควรดูวิธีการที่ใช้ในการจัดอันดับประกอบว่ามีเกณฑ์ หรือวิธีคำนวณอย่างไร ให้น้ำหนักคะแนนกับส่วนใดมาก ถ้ามหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับที่ดีของหน่วยงานที่มีการให้น้ำหนักคะแนนของงานวิจัยมาก แสดงว่ามหาวิทยาลัยนั้นน่าจะมีความโดดเด่น

ด้านงานวิจัย การดูผลของการจัดอันดับเพียงอย่างเดียวจะทำให้เราเห็นข้อมูลที่ไม่ครบทุกมิติ และตีความการจัดอันดับผิด

มหาวิทยาลัย	QS World University Rankings		THE World University Rankings	
	๒๐๒๑	๒๐๒๒	๒๐๒๑	๒๐๒๒
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๒๐๘	๒๑๕	๖๐๑–๘๐๐	๘๐๑–๑๐๐๐
มหาวิทยาลัยมหิดล	๒๕๒	๒๕๕	๖๐๑–๘๐๐	๖๐๑–๘๐๐
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๖๐๑-๖๕๐	๖๐๑-๖๕๐	๑๐๐๑+	๑๐๐๑–๑๒๐๐
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	-	-	๖๐๑–๘๐๐	๖๐๑–๘๐๐

ตารางที่ ๓.๑ แสดงตัวอย่างผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของ QS และ THE

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับการจัดอันดับที่ ๒๑๕ ในปี ๒๐๒๒ จากหน่วยงาน QS แต่ได้รับการจัดอันดับ ๘๐๑ - ๑๐๐๐ ในปี ๒๐๒๒ จากหน่วยงาน THE จะเห็นว่าอันดับค่อนข้างแตกต่างกันพอสมควร ซึ่งส่วนใหญ่แต่ละมหาวิทยาลัยมักจะเลือกประชาสัมพันธ์ข้อมูลของหน่วยงานที่ตนเองได้รับการจัดอันดับที่ดี

นอกจากการจัดอันดับมหาวิทยาลัย แบบที่เรียกว่า League tables แล้ว เช่น QS World University Rankings, THE World University Rankings ฯลฯ (มีการเรียงอันดับ ๑, ๒, ๓ , ...) ยังมีการประเมินมหาวิทยาลัย โดยผลที่ออกมาเป็นระดับ อย่างเช่น QS Stars (มีค่าใช้จ่ายในการได้รับการประเมิน) ซึ่งจะเป็นการประเมินมหาวิทยาลัย ตามเกณฑ์ของ QS หากมหาวิทยาลัยถูกประเมินได้คะแนนตามเกณฑ์ใด ก็จะได้รับระดับ Stars ตามเกณฑ์ที่กำหนด การประเมินแบบนี้ เป็นการให้มหาวิทยาลัยแข่งกับตัวเองตามเกณฑ์ที่ QS กำหนด

การประเมินมหาวิทยาลัยที่ไม่เป็นแบบ League table ที่น่าสนใจของอีกหน่วยงานหนึ่ง คือ U - Multirank ซึ่งเป็นการประเมินมหาวิทยาลัยในมิติต่างๆ แล้วแสดงออกผลออกมาว่าในมิติหรือหัวข้อนั้น ได้รับการประเมินอยู่ในระดับใด (ระดับ A B C D) ซึ่งผู้ที่ต้องการดูข้อมูลสามารถเปรียบเทียบผลประเมินแต่ละมหาวิทยาลัยตามมิติหรือหัวข้อที่ตนเองสนใจได้ ในส่วนของมหาวิทยาลัยเองก็สามารถใช้ผลการประเมินนี้ เป็นแนวทางในการพัฒนาในมิติต่างๆได้

จากการวิเคราะห์เห็นว่าผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัย เป็นข้อมูลที่ใช้ในการเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยได้ระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากบางตัวชี้วัดที่แต่ละหน่วยงานนำมาใช้ในการประเมิน ซึ่งยังไม่สมเหตุสมผล เช่น การทำ Reputation survey ของ QS โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอรายชื่อมหาวิทยาลัยที่คิดว่าผู้ตอบคิดว่าตรงตามคำถามที่ตั้งไว้ แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาคิดคะแนน ตัวชี้วัดนี้อาจไม่ได้สะท้อนคุณภาพของมหาวิทยาลัยจริงๆ (ซึ่งรายชื่อผู้ที่จะได้ตอบแบบสอบถาม เป็นรายชื่อที่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งได้ ส่งรายชื่อให้กับ QS) หรือจะเป็นตัวชี้วัด Faculty/Student Ratio ที่นำสัดส่วนของอาจารย์และนักศึกษามาคิดเป็นคะแนน ถ้าดูจากคะแนนจะเห็นว่า มหาวิทยาลัยที่มีอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษามีค่าน้อย จะได้คะแนนมาก เช่น อาจารย์ ๑ คน ต่อนักศึกษา ๕ - ๖ คน จะได้คะแนนมาก เพราะอาจจะตีความได้ว่า สามารถดูแลนักศึกษาได้ทั่วถึง แต่การมีอาจารย์ ๑ คน

ต่อนักศึกษาที่เพิ่มเป็น ๘ - ๙ คน การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพลดลงจริงหรือไม่ แต่คะแนนที่ได้จากการประเมินต่างกัน

หากมองในมุมธุรกิจจะเห็นว่าหน่วยงานการจัดอันดับต่าง ๆ เปิดให้มหาวิทยาลัยสามารถเข้าร่วมการจัดอันดับได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย บางหน่วยงานเป็นบริษัทเอกชน เช่น QS และ THE เป็นบริษัทที่ต้องหารายได้ คำถามคือ บริษัทเหล่านี้หารายได้จากการจัดอันดับมหาวิทยาลัยอย่างไร เมื่อลองหาข้อมูลเพิ่มเติมจะพบว่า บริษัทเหล่านี้มีบริการให้คำปรึกษาด้านการทำโฆษณา หรือทำการตลาดต่าง ๆ ให้กับมหาวิทยาลัยที่สนใจ ผู้จัดทำมองว่ารูปแบบการหารายได้ของบริษัทจัดอันดับมหาวิทยาลัย คือ สร้างลู่การแข่งขันด้านการจัดอันดับให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งส่งข้อมูลลงมาแข่งขันโดยไม่มีค่าใช้จ่าย แล้วมหาวิทยาลัยใดเมื่อลงแข่งขันแล้ว ต้องการตัวช่วยหรือบริการเสริมสามารถซื้อได้ อย่างเช่น THE Data Points อีกทั้งยังมีการจัดสัมมนาในต่างประเทศที่ผู้สนใจสามารถซื้อบัตร เพื่อเข้าร่วมการสัมมนาได้ และยังมีรายได้จากค่าโฆษณาหรือจากพันธมิตรต่างๆอีกด้วย

รูปที่ ๓.๑ แสดงตัวอย่างการให้บริการของ THE

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นว่า เกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการจัดอันดับมหาวิทยาลัยบางเกณฑ์ไม่ได้สะท้อนประสิทธิภาพ หรือคุณภาพของมหาวิทยาลัย รวมทั้งยังมีส่วนของการทำธุรกิจแฝงอยู่ เพราะฉะนั้นหากมหาวิทยาลัยต้องการจะนำข้อมูลการจัดอันดับไปใช้ในการวางแผนเพื่อใช้ในการพัฒนาควรจะพิจารณาเลือกใช้เกณฑ์หรือตัวชี้วัดที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาจริง ๆ

บทที่ ๕
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ บทสรุป

การจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมานั้น ล้วนมีบทบาทหน้าที่หลักในการดำเนินภารกิจสำคัญ ๔ ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งการดำเนินภารกิจสำคัญนั้น ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนด้านการอุดมศึกษา และสนองต่อความจำเป็นและความต้องการของประเทศในด้านต่าง ๆ การส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ให้แก่ประเทศ การพัฒนากำลังคนของประเทศ และการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และมีพลเมืองที่มีคุณภาพ จะเห็นว่าบทบาทต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยนั้น มีไว้ให้เพื่อสร้างคนเพื่อการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ หากมหาวิทยาลัยมีการพัฒนา ก็ย่อมหมายถึงการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศเช่นเดียวกัน จึงทำให้การจัดอันดับมหาวิทยาลัยของหน่วยงานต่าง ๆ นั้น สามารถเป็นตัวชี้วัดการพัฒนาของมหาวิทยาลัยได้หรือไม่ ?

การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ เพื่อเป็นเครื่องมือเชิงระบบของรัฐ ในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

จากการวิเคราะห์เห็นว่า หากเป้าหมายของการพัฒนามหาวิทยาลัยคือการพัฒนาคนเพื่อให้คนไปพัฒนาชาติ การจัดอันดับมหาวิทยาลัยไม่สามารถเป็นตัวชี้วัดที่ดีในการวัดการพัฒนาของมหาวิทยาลัยได้ การพัฒนามหาวิทยาลัยบางอย่างเมื่อทำแล้วให้ผลดีกับผู้เรียน แต่ไม่ได้สะท้อนในกระบวนการคิดคะแนนเพื่อใช้ในการจัดอันดับของมหาวิทยาลัย เช่น การใช้เทคโนโลยีช่วยในการเรียนการสอน การออกแบบหลักสูตรที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก การสร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจ การสร้างพื้นที่บ่มเพาะสตาร์ทอัพ หรือการเปิดโอกาสให้คนทุกเพศ ทุกวัย สามารถเข้ามาเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยได้ แต่ถ้าหากเป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัย หมายถึง การที่มหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับที่ดีขึ้น มหาวิทยาลัยก็ต้องพัฒนาตามเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของหน่วยงานจัดอันดับมหาวิทยาลัย ตัวอย่างเช่น หากคะแนนหัวข้อ Proportion of International students มีค่าน้อยเพราะนักศึกษาต่างชาติมีน้อย ควรที่จะต้องวางแผน เพื่อเพิ่มจำนวนนักศึกษาต่างชาติ เพื่อจะได้คะแนนเพิ่มขึ้นในการจัดอันดับ (ถ้าหากการมีจำนวนนักศึกษาต่างชาติเพิ่มมากขึ้น นักศึกษาได้ประโยชน์อะไร แล้วประเทศได้ประโยชน์อะไร) เมื่อมหาวิทยาลัยพัฒนาแต่ละตัวชี้วัดให้ดีขึ้น มหาวิทยาลัยก็จะได้คะแนนในการจัดอันดับมากขึ้น อันดับก็จะดีขึ้นตาม

ถึงแม้ว่าผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไม่สามารถเป็นตัวชี้ที่ดีในการวัดการพัฒนามหาวิทยาลัยได้ แต่กระบวนการคิดรูปแบบการคิด ตัวชี้วัด หรือเกณฑ์บางเกณฑ์ในการจัดอันดับ เห็นว่าบางอย่างเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และสามารถเลือกมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยได้

๕.๒ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑. การวัดผลการพัฒนามหาวิทยาลัย ควรใช้วิธีการประเมินแบบ U - Multirank คือ มีการแบ่งหมวดหมู่การประเมินแล้วมีเกณฑ์ให้กับแต่ละตัวชี้วัด โดยมหาวิทยาลัยสามารถดูหมวดหมู่ของหน่วยงานที่จัดอันดับเป็นตัวอย่าง เช่น หมวดหมู่ด้าน Teaching, Research ฯลฯ แล้วอาจจะเพิ่มหมวดหมู่ที่มหาวิทยาลัยให้ความสนใจ เช่น หมวดหมู่การพัฒนาด้านสังคม ฯลฯ ในที่นี้ สมมุติให้มหาวิทยาลัย เลือกหมวดหมู่เป็น Education Academic Industry และ Social โดยแต่ละด้านมีความหมายดังนี้ Education เกี่ยวกับการเรียนการสอน, Academic เกี่ยวกับการวิจัย Industry เกี่ยวกับการติดต่อกับภาคอุตสาหกรรม และ Social เกี่ยวกับด้านสังคม

๒. เมื่อมหาวิทยาลัยมีหมวดหมู่ที่ต้องการพัฒนาแล้ว ต่อไปก็ต้องมีเป้าหมายและตัวชี้วัดในแต่ละด้าน โดยมหาวิทยาลัยสามารถดูเกณฑ์ หรือตัวชี้วัดจากหน่วยงานจัดอันดับจากหลายหน่วยงานประกอบกันได้ รวมทั้งตั้งตัวชี้วัดหรือเกณฑ์ที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเพิ่มเติมได้เอง เช่น

หมวดหมู่ Education	เกณฑ์จากหน่วยงาน
Learning Environment	QS Stars
Lifelong learning measures	THE impact Rankings
(ตัวชี้วัดอื่นๆที่มหาวิทยาลัยกำหนด)....	....

หมวดหมู่ Academic	เกณฑ์จากหน่วยงาน
Citation per faculty	QS World
Research and academic development	QS Stars
(ตัวชี้วัดอื่นๆที่มหาวิทยาลัยกำหนด)....	....

หมวดหมู่ Industry	เกณฑ์จากหน่วยงาน
Industry income	THE World
(ตัวชี้วัดอื่นๆที่มหาวิทยาลัยกำหนด)....	....

หมวดหมู่ Social	เกณฑ์จากหน่วยงาน
Education outreach activities beyond campus	THE impact Rankings
Greenhouse gas emission reduction program	UI GreenMetric
(ตัวชี้วัดอื่นๆที่มหาวิทยาลัยกำหนด)....	....

ตารางที่ ๔.๑ ตัวอย่างแสดงการเลือกเกณฑ์เพื่อใช้ในการพัฒนามหาวิทยาลัย จากหน่วยงานจัดอันดับต่าง ๆ

จะเห็นว่า สามารถสร้างแนวทางพัฒนามหาวิทยาลัย โดยนำแนวคิด หรือเกณฑ์ ของหน่วยงานการจัดอันดับหลายหน่วยงานมาประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งแนวทางที่สร้างขึ้นเองนั้น มหาวิทยาลัยสามารถเลือกใช้แนวคิด หรือเกณฑ์ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์หลักของมหาวิทยาลัยได้ตรงกว่าเกณฑ์ของหน่วยงานจัดอันดับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัย A เป็นมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งเพื่อพัฒนาชุมชน เป้าหมายของมหาวิทยาลัย คือการช่วยเหลือชุมชนโดยรอบ ไม่ได้เน้นความเป็นนานาชาติ ซึ่งหากเอาเกณฑ์ของหน่วยงานจัดอันดับทั่วไปมาประเมิน มหาวิทยาลัย A ก็จะได้คะแนนส่วนความเป็นนานาชาติน้อย ซึ่งมีผลต่อการจัดอันดับ ทั้ง ๆ ที่มหาวิทยาลัย A ไม่ได้ให้ความสำคัญกับด้านนี้เลย

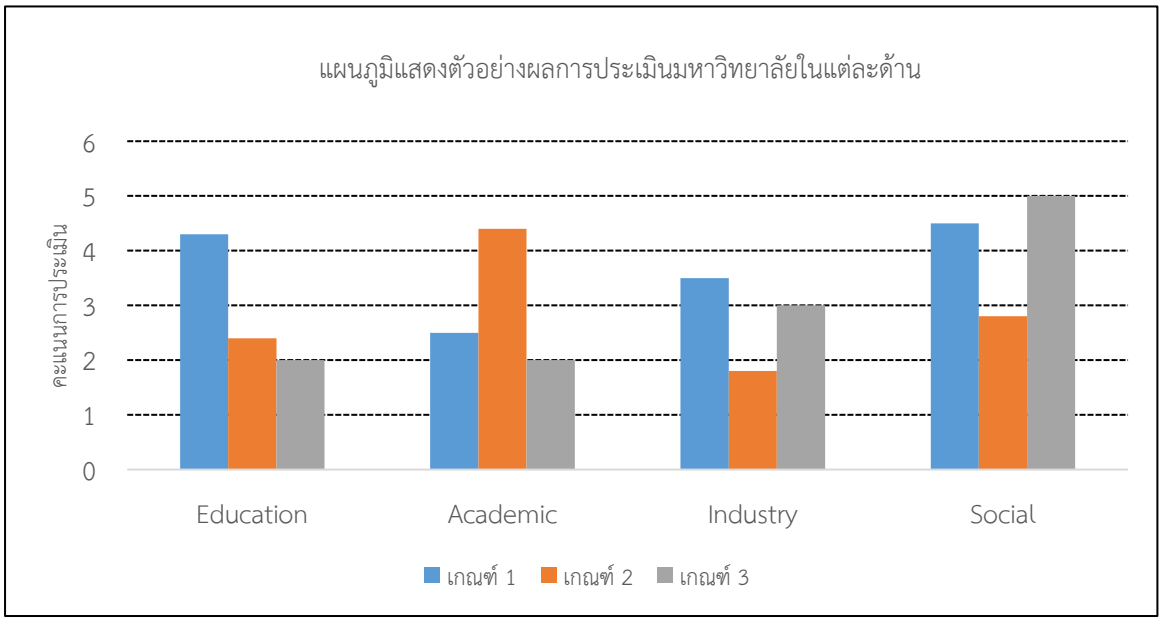

แผนภูมิที่ ๔.๑ แสดงตัวอย่างผลการประเมินมหาวิทยาลัย A

จากข้อเสนอแนะข้างต้น จะเห็นว่าคณะอนุกรรมาธิการเลือกใช้แนวคิด เกณฑ์และตัวชี้วัดของการจัดอันดับมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนามหาวิทยาลัย รวมทั้งการวัดการพัฒนา ทำให้ความเห็นว่าควรจะยึดเทียบกับประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก เช่น ตอนนี้ประเทศต้องการนักโปรแกรมเมอร์เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชั่น มหาวิทยาลัยก็อาจจะตั้งเป้าหมายในการผลิตนักศึกษาด้านนี้มากขึ้น หรือ ตั้งเป้าหมายอบรมด้านโปรแกรมเมอร์ระดับสูง ให้กับผู้ที่มีพื้นฐานอยู่แล้ว เป็นต้น เป็นการเน้นการพัฒนาคน เพื่อให้คนพัฒนาชาติ

๓. การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World University Rankings) ถือเป็นภาพสะท้อนต่อภาพรวมของมหาวิทยาลัย รวมถึงระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ดังนั้น มหาวิทยาลัยไทยควรปรับตัวให้มีภาพลักษณ์ที่มีความเป็นนานาชาติและความเป็นสากลจะทำให้เกิดการยอมรับมากขึ้น นอกจากนี้ ควรมีอิสระในการดำเนินการตามภารกิจของกลุ่มมหาวิทยาลัยอย่างเต็มที่ และควรเลือกใช้หลักเกณฑ์ในบางอย่างมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทและบทบาทหรือภารกิจของแต่ละมหาวิทยาลัย รวมถึงพิจารณาถึงสัดส่วนของน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์ด้วย

๔. ควรมีการนำผลการจัดอันดับมาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงจุดอ่อนจุดแข็งในแต่ละหลักเกณฑ์ และกำหนดวิธีการหรือระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาตามหลักเกณฑ์ นอกจากนั้น ควรตั้งเป้าหมายระยะสั้นในการแข่งขันกับกลุ่มมหาวิทยาลัยในภูมิภาคเอเชียหรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) เป็นอันดับแรก และพัฒนาต่อยอดไปสู่การแข่งขันในระดับโลกต่อไปในระยะยาว อีกทั้ง ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้มีการผลักดันเชิงบวกต่อการจัดอันดับมหาวิทยาลัยด้วย

๕. การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World University Rankings) มีวัตถุประสงค์เพื่อการยกระดับคุณภาพทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ อย่างไรก็ตาม ควรมีการจัดอันดับการแข่งขันภายในประเทศด้วย โดยอาจใช้ตัวชี้วัดมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับพันธกิจในการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อประเทศชาติ ทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การลดความเหลื่อมล้ำ การวิจัย การบริการวิชาการ ซึ่งมหาวิทยาลัยทุกกลุ่มสามารถใช้ตัวชี้วัดนี้ในการแข่งขันได้และเป็นทิศทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยต่อไปในระดับสากล รวมถึงเป็นผลลัพธ์ประการหนึ่งของการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University) ดังนั้น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในฐานะผู้รับผิดชอบควรมีการเพิ่มเติมข้อมูลที่แสดงถึงความชัดเจนเป็นและไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งในด้านนโยบายแนวทางการขับเคลื่อน ทั้งเชิงกลุ่ม เชิงเป้าหมาย ทั้งระยะสั้น ระยะยาว และด้านการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศและการผลิตกำลังคน

๖. การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ควรตอบโจทย์ในการแก้ปัญหาของประเทศชาติในด้านต่าง ๆ และมหาวิทยาลัยที่เข้าสู่การจัดกลุ่มในแต่ละกลุ่ม ควรเลือกเฉพาะบางสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยมากกว่าการจัดกลุ่มให้ทั้งมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งในแง่ความเชี่ยวชาญและความหลากหลาย

๗. ควรผลักดันการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญตามมาตรา ๔๕ (๓) ประกอบมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาลดอุปสรรคด้านงบประมาณ รวมถึงช่วยทำให้บรรลุผลในการดำเนินงานตามแผนและเป้าหมายให้สะดวกขึ้นตามภารกิจ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือทางการเงินที่มีความคล่องตัวในการสนับสนุนและกำกับดูแลให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถขับเคลื่อนและปรับปรุงองค์ประกอบสำคัญ อาทิ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ธรรมาภิบาล การบริหารจัดการ โครงสร้างและการดำเนินงาน การพัฒนาบุคลากร คุณภาพหลักสูตรและมาตรฐานการอุดมศึกษาเป็นต้น ให้เป็นไปตามทิศทางของประเภทสถาบันอุดมศึกษา และนำไปสู่ความเป็นเลิศของแต่ละสถาบัน และใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ

๘. การผลักดันระบบคลังหน่วยกิตระดับอุดมศึกษา (Credit Bank) ซึ่งเป็นระบบและกลไกในการเทียบโอนความรู้ความสามารถและหรือสมรรถนะที่ได้จากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และจากประสบการณ์บุคคล มาเก็บสะสมไว้ในคลังหน่วยกิตของสถาบันอุดมศึกษา โดยผ่านระบบทะเบียนสะสมหน่วยกิตสำหรับผู้เรียนที่เข้าศึกษารายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรฝึกอบรม หรือหลักสูตรระยะยาวในระดับอนุปริญญาหรือปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดไว้สำหรับการจัดการศึกษา และที่ได้จากการเทียบโอนในระบบคลังหน่วยกิตโดยจัดให้มีหลักฐานการสะสมหน่วยกิต อาทิ สมุดสะสมหน่วยกิต แฟ้มสะสมงานแบบอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ และฝากในคลังหน่วยกิตของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยไม่กำหนดอายุ เชื่อมโยง ทั้งการศึกษา ในระบบการศึกษา

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสะสมผลการเรียนและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และจากประสบการณ์บุคคลไว้ในคลังหน่วยกิต

****

บรรณานุกรม

พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

กฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, คู่มือการประเมินการกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับปรับปรุง), สืบค้นเมื่อ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕, http://plan.bsru.ac.th/ คู่มือการประเมินการกำห/.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายงานการสัมมนา

รายงานการสัมมนา

เรื่อง การจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก

ในวันศุกร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๕

ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา

ณ ห้องแกรนด์นันทาบอลรูม ชั้น ๒ โรงแรมเซ็นทารา ริเวอร์ไซด์

ถนนเชียงใหม่ - ลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา

ในคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

รายงานการสัมมนา

เรื่อง การจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก
โดยคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา
ร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ในวันศุกร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๕
ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ – ๑๖.๓๐ นาฬิกา
ณ ห้องแกรนด์นันทาบอลรูม ชั้น ๒ โรงแรมเซ็นทารา ริเวอร์ไซด์
ถนนเชียงใหม่ - ลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

****

หลักการและเหตุผล

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกเป็นการจัดอันดับมหาวิทยาลัยจากทั่วโลกโดยใช้เกณฑ์การประเมินที่ตั้งขึ้นมาโดยองค์กรชั้นนำระดับโลกด้านการศึกษา โดยจะเรียงลำดับจากลำดับที่ดีที่สุด ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว มหาวิทยาลัยที่ได้ คะแนนสูงสุด ๑๐๐ คะแนนเต็ม ส่วนมหาวิทยาลัยที่ได้ลำดับต่ำกว่าจะได้รับการจัดอันดับว่าอยู่ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยที่ได้รับคะแนนสูงสุด ทั้งนี้ พบว่าหลักการสำคัญในการพิจารณาอันดับมหาวิทยาลัยโลกนั้นมุ่งเน้นงานวิจัยเป็นหลักมากกว่าคุณภาพการสอน การที่มหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับเป็นการบ่งบอกถึงคุณภาพ ภาพลักษณ์ ชื่อเสียงและผลงานของมหาวิทยาลัยที่ได้ดำเนินงานมาในแต่ละปี ดังนั้น การจัดอันดับมหาวิทยาลัยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อยืนยัน ถึงความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติของมหาวิทยาลัย และเป็นสิ่งบ่งบอกถึงคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาในแต่ละประเทศ ทั้งในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ มาตรฐานของอาจารย์ คุณภาพของนักศึกษาที่จบออกมาในแต่ละปี ซึ่งการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีการจัดอันดับจากหลายหน่วยงาน แต่หน่วยงานที่มีชื่อเสียง และได้รับการกล่าวถึงอยู่เป็นประจำ คือ QS และ THE ซึ่งมหาวิทยาลัยของไทย ที่ได้รับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก หรือเอเชีย ซึ่งการได้รับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไม่ว่าจากหน่วยงานใด ก็เป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยให้กับนักเรียน นักศึกษาทั่วโลกที่สนใจ และทางมหาวิทยาลัยยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้น บทบาทของมหาวิทยาลัย ส่วนหนึ่ง คือการผลิตบัณฑิต และการวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยทุกแห่ง ก็ต้องปรับตัวและพัฒนาการเรียนการสอน ให้ทันต่อความต้องการของประเทศ หรือของโลก ซึ่งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ก็ต้องมีการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัย มีการตั้งตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ตามกฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ ออกตามมาตรา ๒๔ วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้การจัดสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ๒) กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ๓) กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น ๔) กลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา ๕) กลุ่มผลิตและพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและสาขาจำเพาะ และ ๖) กลุ่มอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมถึงการกำหนดมาตรการส่งเสริม

สนับสนุน ประเมินคุณภาพ กำกับดูแล และจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับการจัดกลุ่มดังกล่าว เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้การพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ รวมทั้งการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง และเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาไทยปฏิวัติหลักการคิด ปรับเปลี่ยนและทบทวนยุทธศาสตร์ ปรับปรุงรูปแบบและแนวทางการบริหารในองค์โดยเมื่อได้มีการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา และได้ใช้กลไกการสนับสนุนการดำเนินพลิกโฉมอุดมศึกษา (Reinventing University) ทำให้เกิดการปฏิรูประบบอุดมศึกษาทั้งการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะอาจารย์ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเรียนในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมหาวิทยาลัยจะได้ใช้ความรู้ ความสามารถและศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพ ตามกลุ่มยุทธศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยมีความถนัดและเชี่ยวชาญ ผลักดันให้เกิดการแข่งขันระหว่างมหาวิทยาลัยและยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ โดยอาศัยเครื่องมือเชิงระบบเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวแล้ว ซึ่งจุดมุ่งหมายของการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ คือการที่สถาบันอุดมศึกษามีจุดยืนตามกลุ่มที่ชัดเจนที่จะพัฒนาตนเอง และมีความพร้อมในเชิงกลยุทธ์ที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสูง อีกทั้งสามารถสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ โดยแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ได้กำหนดการวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงเป็นการจัดระบบอุดมศึกษาใหม่โดยเน้นบทบาทภาครัฐทำหน้าที่กำกับดูแลระบบอุดมศึกษา (Regulators) ซึ่งจะต้องแสดงบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่วนสถาบันอุดมศึกษาคือผู้ที่ต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยอิสระและเสรีภาพทางวิชาการให้เกิดผลผลิตตามคุณภาพมาตรฐานที่กำหนด

ด้วยคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยในการพัฒนาระบบการอุดมศึกษา ดังนั้นคณะกรรมาธิการจึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษาร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดสัมมนาเรื่อง “การจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก” ขึ้น เพื่อให้เกิดการปฏิรูประบบอุดมศึกษา ทั้งการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะอาจารย์ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเรียนการสอนในศตวรรษที่ ๒๑

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก และการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับระเบียบและวิธีการในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

๒. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยให้สอดคล้องกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

๓. นำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษาฯ และรายงานต่อวุฒิสภา

ผู้เข้าร่วมโครงการ (๒๕๐ คน)

๑. ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

๒. ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ

๓. ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

๔. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่กองแผนงานและกองบริหารงานกลาง

๕. คณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

วัน เวลาและสถานที่

วันศุกร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๕ ณ โรงแรมเซ็นทารา ริเวอร์ไซด์ เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สถาบันอุดมศึกษาได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก และการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับระเบียบและวิธีการในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

๒. สถาบันอุดมศึกษามีแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยให้สอดคล้องกับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

๓. คณะกรรมาธิการนำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษาฯ และรายงานต่อวุฒิสภา

กล่าวรายงานการสัมมนา โดย รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ โฆษกคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา และประธานคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา

การสัมมนาวันนี้เป็นการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ สืบเนื่องจากคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา ในคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย และความสอดคล้องกับระเบียบวิธีการในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (World University Rankings) เพื่อให้สอดคล้องกับพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University) และโครงการดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform : NDLP) ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนด้านการอุดมศึกษา ทั้งนี้ การดำเนินงานของคณะกรรมาธิการมีความสอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ในการจัดสัมมนาในครั้งนี้ ได้มีการจัดแบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ การจัดสรรงบประมาณ (กองทุนศึกษาและกองทุน ววน.) กลุ่มที่ ๒ Ranking กับการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน กลุ่มที่ ๓ Ranking กับการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านวิจัย นวัตกรรม กลุ่มที่ ๔ Ranking กับการเกณฑ์พัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้งนี้ จะได้จัดทำรายงานเรื่องการจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก เพื่อเสนอคณะกรรมาธิการเพื่อดำเนินการผลักดันอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมให้รุดหน้าและเท่าทันต่อไป

กล่าวเปิดการสัมมนา โดย พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง ประธานคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

ขอขอบคุณท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ท่านอธิการบดี รองอธิการบดี และผู้แทนจากทุกมหาวิทยาลัยที่สละเวลาเข้าร่วมการจัดสัมมนาในวันนี้ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้านการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงโดยเริ่มมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศครั้งสำคัญของประเทศ โดยมีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องประกาศใช้ ๑๐ ฉบับ มีพระราชบัญญัติที่สำคัญ ได้แก่ ๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ๒) พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ๓) พระราชบัญญัติสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ๔) พระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และ ๕) พระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งมีการถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่จากกระทรวงสู่มหาวิทยาลัย เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนประเทศที่สำคัญ เพื่อสร้างสิ่งอุปโภคบริโภค การสร้างเส้นทางคมนาคม การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ การขับเคลื่อนธุรกิจด้วยนวัตกรรม รวมถึงการพัฒนาทรัพยกรมนุษย์ที่สำคัญในการตอบโจทย์ของประเทศ และในทางตรงกันข้ามบุคลากรที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษามีน้อยลงเพราะเด็กเกิดน้อยลง ทำให้เกิดการสร้างระบบการศึกษา การเรียนการสอน การสร้างนวัตกรรม การสร้างการวิจัย การสร้างระบบสนับสนุน การสร้างบุคลากร ภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนด้านการศึกษามากขึ้น ซึ่งเป็นความท้าทายในการรักษาและสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่ลืมทะนุบำรงศิลปะและวัฒนธรรมไทย ดังนั้น จึงจะต้องมีการสร้างคนดี คนเก่งและคนกล้า ในระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน

ความเชื่อมั่นของสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญ การพิจารณาเรื่องการจัดอันดับ (Ranking) เป็นสิ่งที่สำคัญกับมหาวิทยาลัยเช่นกัน ดังนั้น จะต้องรักษาไว้ แม้สถาบันอุดมศึกษาจะมีปัญหาทางด้านงบประมาณหรือมีรายได้ลดลงในการบริหารมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ หากสามารถบริหารจัดการได้ภายในงบประมาณที่มีจำกัดก็จะเป็นเรื่องที่ดีมากและท้าทายผู้บริหารมหาวิทยาลัย การสัมมนาวันนี้จะระดมความคิดเห็นเพื่อที่จะรวบรวมประเด็นความคิดเห็น จัดทำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะนำเสนอต่อรัฐบาลเพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

กล่าวต้อนรับการสัมมนา โดยศาสตราจารย์ นายแพทย์พงษ์รักษ์ ศรีบัณฑิตมงคล อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยินดีต้อนรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๖๘ สถาบัน โดยมีผู้แทนจาก ๓ ทปอ. ได้แก่ ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ และที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เข้าร่วมประชุม ในนามของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขอขอบคุณคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา ที่ให้เกียรติร่วมจัดสัมมนาในครั้งนี้ สืบเนื่องจากเมื่อปีที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้ร่วมกันจัดสัมมนาแบบ Workshop โดยเอาโจทย์พื้นที่เป็นตัวตั้งเพื่อผลักดันแผนในระดับพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนบูรณาการของประเทศ สิ่งที่เกิดขึ้น คือ ทำให้มหาวิทยาลัยในกลุ่มพื้นที่ได้เกิดการรวมกลุ่มกันขึ้น ทำให้เกิดการบูรณาการการทำงาน และเมื่อ ๔ ปีที่ผ่านมา ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยได้จัดสัมมนาระดม

ความคิดเห็นและได้จัดทำสมุดปกขาว “ข้อเสนอการพัฒนาอุดมศึกษาของชาติ” ซึ่งจะทำให้ประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงและได้จัดส่งรายงานดังกล่าวต่อกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และใช้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณางบประมาณของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งนี้ ในการจัดสัมมนาในครั้งนี้ จะช่วยทำให้เกิดการระดมความคิดเห็นที่สำคัญจากผู้เข้าร่วมสัมมนาเพื่อให้เกิดการผลักดันการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

อภิปราย เรื่อง การจัดอันดับมหาวิทยาลัยและกลไกการส่งเสริม โดย ศาสตราจารย์ สุรินทร์ คำฝอย ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษาฯ และที่ปรึกษาคณะกรรมการฝ่ายแผนงาน ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

ประเด็นแรกที่ตั้งโจทย์ไว้คือ การจัดอันดับมหาวิทยาลัยเพื่อใคร? เพื่อออกแบบมหาวิทยาลัยในอนาคต ซึ่งจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓,๘๓๙ คน สำรวจประชาชนทั่วไป จำนวน ๒,๘๑๖ คน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) จำนวน ๑,๐๒๓ คน ได้กำหนดกรอบแนวคิด ๓ กรอบ ได้แก่ ความเชื่อ คุณค่า และทัศนคติต่อมหาวิทยาลัย ซึ่งผลของการสำรวจ ดังนี้

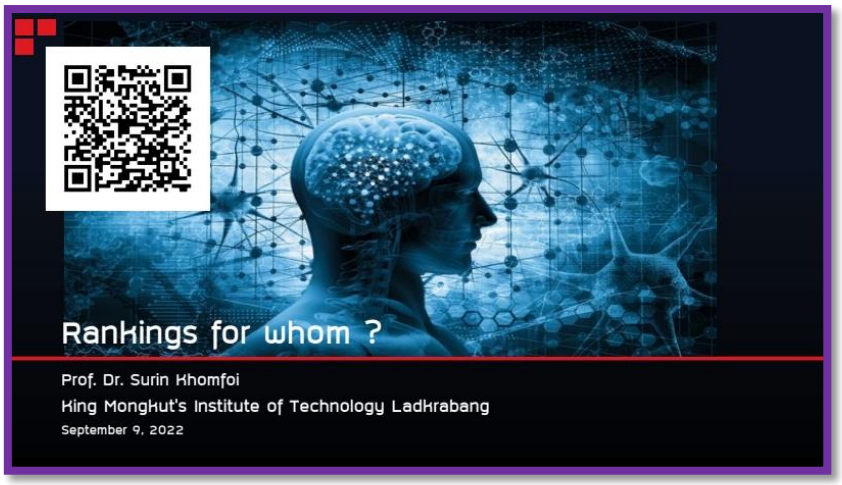

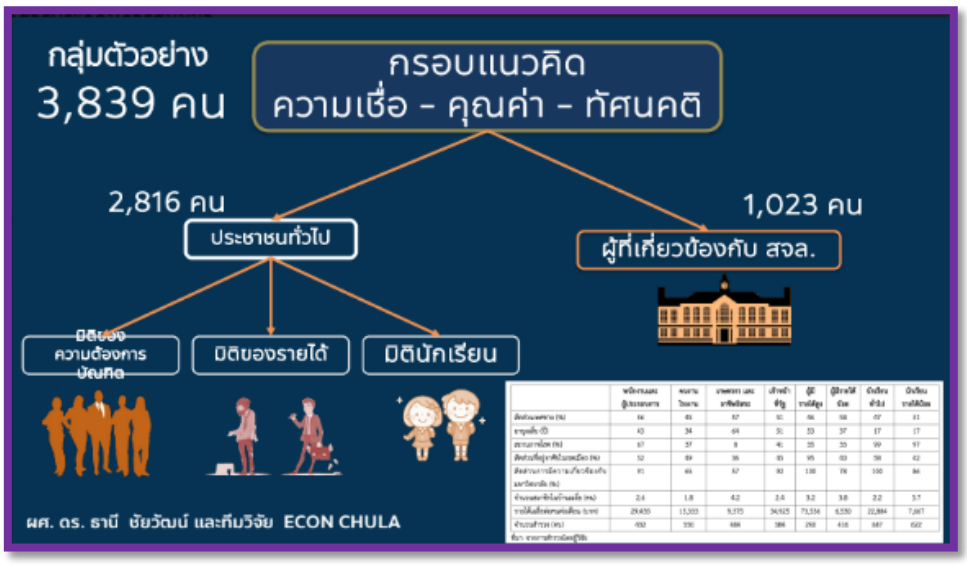

๑. ผลการศึกษาในด้านความเชื่อต่อมหาวิทยาลัย

๑.๑ บุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) ให้ความสำคัญ ดังนี้

๑) การเรียนในมหาวิทยาลัยจะทำให้มีความรู้และนำไปประกอบอาชีพได้มีสำคัญที่สุด

๒) คนที่มีการศึกษาสามารถช่วยพัฒนาประเทศได้

๓) คนที่จบมหาวิทยาลัยคือคนที่มีการศึกษา

๔) คนที่จบจากมหาวิทยาลัยชื่อดังน่าจะเก่งกว่าคนที่จบมหาวิทยาลัยทั่วไป

๕) คนที่ประสบความสำเร็จในสังคมไทยควรต้องเรียนจบในระดับมหาวิทยาลัย

๑.๒ ประชาชนทั่วไปให้ความสำคัญ ดังนี้

๑) คนที่จบมหาวิทยาลัยคือคนที่มีการศึกษา มีสำคัญที่สุด

๒) คนที่จบจากมหาวิทยาลัยชื่อดังน่าจะเก่งกว่าคนที่จบมหาวิทยาลัยทั่วไป

๓) คนที่ประสบความสำเร็จในสังคมไทยควรต้องเรียนจบในระดับมหาวิทยาลัย

๔) คนที่มีการศึกษาสามารถช่วยพัฒนาประเทศได้

๕) การเรียนในมหาวิทยาลัยจะทำให้มีความรู้และนำไปประกอบอาชีพได้

ทั้งนี้ เห็นได้ว่าโอกาสที่จะได้รับในชีวิตขึ้นอยู่กับชื่อเสียงมากกว่าความรู้

๒. ผลการศึกษาในด้านคุณค่าต่อมหาวิทยาลัย

๒.๑ บุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) ให้ความสำคัญ ดังนี้

๑) คำว่า “มหาวิทยาลัย” นึกถึงแหล่งความรู้

๒) จบจากมหาวิทยาลัยได้รับประโยชน์มากที่สุด คือ หางานได้ง่ายขึ้น

๓) การศึกษามีความสำคัญกับตนมากถึง ๙๓ เปอร์เซนต์

๔) การศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยมีความสำคัญกับตนเองมากถึง ๘๔ เปอร์เซนต์

๒.๒ ประชาชนทั่วไปให้ความสำคัญ ดังนี้

๑) คำว่า “มหาวิทยาลัย” นึกถึงใบปริญญา

๒) จบจากมหาวิทยาลัยได้รับประโยชน์มากที่สุด คือ ไม่ได้ทำให้ชีวิตเปลี่ยนแปลง

๓) การศึกษามีความสำคัญกับตนมากถึง ๙๐ เปอร์เซนต์

๔) การศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยมีความสำคัญกับตนเองมากถึง ๖๔ เปอร์เซ็นต์

ทั้งนี้ เห็นได้ว่าบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) และประชาชนทั่วไปมีความเห็นตรงกันว่าการศึกษามีความสำคัญต่อตนในระดับมากที่สุด

๓. ผลการศึกษาในด้านทัศนคติต่อมหาวิทยาลัย

๓.๑ บุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) ให้ความสำคัญ ดังนี้

๑) มหาวิทยาลัยยังจำเป็นต่อสังคมไทยในอนาคตเพียง ๓๖ เปอร์เซนต์

๒) อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเปรียบเทียบได้กับครูบาอาจารย์

๓) หน้าที่ที่สำคัญที่สุดของมหาวิทยาลัย คือ สร้างคนที่มีคุณภาพให้กับสังคม

๔) สิ่งที่มหาวิทยาลัยควรต้องทำมากที่สุดในปัจจุบัน คือ สร้างบัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และพัฒนาและแก้ไขปัญหาสังคม

๕) ถ้าไม่มีข้อจำกัดท่านจะเข้าเรียนระดับปริญญาตรีหรือไม่ ให้ความสำคัญสูงถึง ๙๓ เปอร์เซ็นต์

๖) จะสนับสนุนลูกหลานให้ได้เรียนจบปริญญาตรีหรือไม่ ให้ความสำคัญสูงถึง ๙๐ เปอร์เซ็นต์

๗) เลือกที่จะสนับสนุน/ไม่สนับสนุนให้ลูกหลานเรียนมหาวิทยาลัยด้วยเหตุผล คือ ใบปริญญาคือใบเบิกทางในการเข้าทำงาน

๘) การเรียนจบมหาวิทยาลัยชื่อดังจำเป็นมากขึ้นหรือน้อยลง มีความคิดเห็นว่าเท่าเดิม ๓๗ เปอร์เซ็นต์

๓.๒ ประชาชนทั่วไปให้ความสำคัญ ดังนี้

๑) มหาวิทยาลัยยังจำเป็นต่อสังคมไทยในอนาคตเพียง ๒๘ เปอร์เซนต์

๒) อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเปรียบเทียบได้กับครูบาอาจารย์ พนักงานบริษัทและเพื่อน

๓) หน้าที่ที่สำคัญที่สุดของมหาวิทยาลัย คือ สร้างคนที่มีคุณภาพให้กับสังคม

๔) สิ่งที่มหาวิทยาลัยควรต้องทำมากที่สุดในปัจจุบัน คือ สร้างบัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทำงานร่วมกับชุมชน

๕) ถ้าไม่มีข้อจำกัดท่านจะเข้าเรียนระดับปริญญาตรีหรือไม่ ให้ความสำคัญสูงถึง ๘๒ เปอร์เซ็นต์

๖) จะสนับสนุนลูกหลานให้ได้เรียนจบปริญญาตรีหรือไม่ ให้ความสำคัญ ๗๕ เปอร์เซ็นต์

๗) เลือกที่จะสนับสนุน/ไม่สนับสนุนให้ลูกหลานเรียนมหาวิทยาลัยด้วยเหตุผล คือ ใบปริญญาคือใบเบิกทางในการเข้าทำงาน

๘) การเรียนจบมหาวิทยาลัยชื่อดังจำเป็นมากขึ้นหรือน้อยลง มีความคิดเห็นมากขึ้น ๕๒ เปอร์เซ็นต์

ทั้งนี้ เห็นได้ว่าบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) และประชาชนทั่วไปมีความเห็นตรงกันว่ามหาวิทยาลัยยังจำเป็นต่อสังคมไทยในอนาคต มหาวิทยาลัยต้องสร้างคนที่มีคุณภาพให้กับสังคม อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเปรียบเทียบได้กับครูบาอาจารย์ สร้างบัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ใบปริญญาคือใบเบิกทางในการเข้าทำงาน และยังจะเลือกเรียนมหาวิทยาลัยชื่อดัง

มหาวิทยาลัยในอนาคต ควรจะประกอบด้วย ดังนี้

๑. การเรียนรู้จากกระบวนการที่ได้มาซึ่งความรู้ สร้างทักษะจากประสบการณ์การแก้ปัญหาจริง

๒. การค้นหาตัวตนและเป้าหมายของชีวิต

๓. การเรียนรู้ความล้มเหลวเพราะมหาวิทยาลัยคือ sand box ทางการศึกษา

๔. การเข้าใจ เห็นใจผู้อื่น และยอมรับความแตกต่างหลากหลาย

๕. ระบบนิเวศ (Ecosystem) ที่สร้างการเรียนรู้

ข้อมูลการจัดอันดับต่าง ๆ ที่สำคัญเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย IMD

ปี ๒๐๑๙ ได้อันดับ ๒๕ จากทั้งหมด ๖๓

ปี ๒๐๒๐ ได้อันดับ ๒๙ จากทั้งหมด ๖๓

ปี ๒๐๒๑ ได้อันดับ ๒๘ จากทั้งหมด ๖๓

ปี ๒๐๒๒ ได้อันดับ ๓๓ จากทั้งหมด ๖๓

Global skills report ๒๐๒๒

ประเทศไทยได้อันดับ ๔๙ ในขณะที่ประเทศเวียดนามได้อันดับที่ ๓๕

The Global Talent Competitiveness Index ๒๐๒๑

ตัวชี้วัดศักยภาพการแข่งขันด้านทรัพยากรมนุษย์โลกปี ๒๐๒๑

ไทยรั้งอันดับที่ ๖๘ จาก ๑๓๔ ประเทศ

Times Higher Education World University Rankings ๒๐๒๓

มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดของไทย ส่วนใหญ่อยู่อันดับที่ ๘๐๑ – ๑,๐๐๐ (ค่าความแตกต่างของคะแนนระดับทศนิยม) ในขณะที่กลุ่มมหาวิทยาลัยอื่นที่มีชื่อเสียงของไทยอยู่อันดับประมาณ ๑,๒๐๐ – ๑,๕๐๐+

Times Higher Education Asia University Rankings ๒๐๒๒

มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดของไทย ส่วนใหญ่อยู่อันดับที่ ๑๔๕ ในขณะที่กลุ่มมหาวิทยาลัยอื่นที่มีชื่อเสียงของไทยอยู่อันดับประมาณ ๒๐๐ – ๕๐๐+

(QS) Quacquarelli Symonds World University Rankings ๒๐๒๓

มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดของไทย อยู่อันดับที่ ๒๒๔ ในขณะที่กลุ่มมหาวิทยาลัยอื่นที่มีชื่อเสียงของไทยอยู่อันดับประมาณ ๖๐๐ – ๗๐๐, ๘๐๐ – ๑,๐๐๐, ๑,๒๐๐ – ๑,๔๐๐ คละกันไป

Best Global Universities/ U.S.News

มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดของไทย อยู่อันดับที่ ๕๑๒ ในขณะที่กลุ่มมหาวิทยาลัยอื่นที่มีชื่อเสียงของไทยอยู่อันดับประมาณ ๗๓๐ ถึง ๑,๐๐๐ คละกันไป

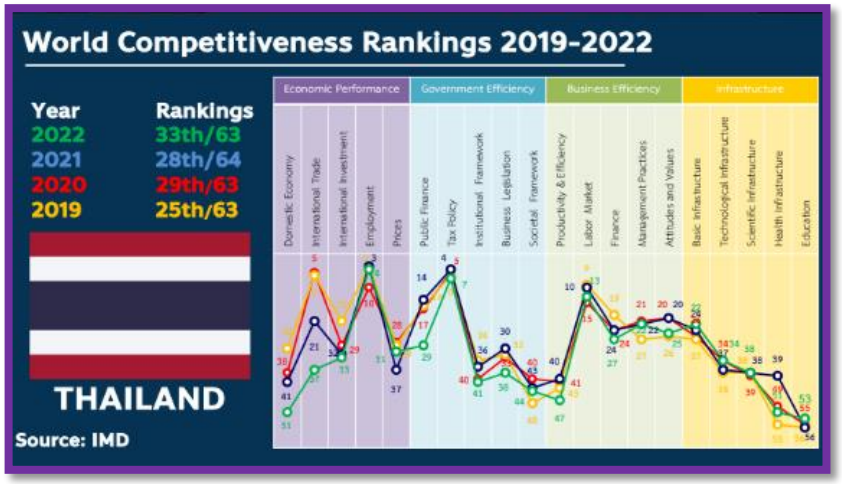

สรุปผลว่าข้อมูลสถิติการจัดอันดับ (Ranking) มหาวิทยาลัยทั่วโลกซึ่งมีสถาบันจัดอันดับหลายแห่งได้จัดอันดับมหาวิทยาลัยของไทยไว้ พบว่าค่าเฉลี่ยของประเทศไทยอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้กำหนดวัดอันดับ รวมถึงข้อเท็จจริงที่ทักษะของบุคลากรที่ผลิตจากมหาวิทยาลัยของไทยไม่ตอบโจทย์ความต้องการในสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งการจัดอันดับขึ้นอยู่กับการโหวตทำให้ไม่พ้นกับดักของการจัดอันดับซึ่งมหาวิทยาลัยต้องทำตามสถาบันจัดอันดับกำหนด ลืมการผลิตนักศึกษาที่ดี จึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดังนั้น จะต้องพิจารณาว่าการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเพื่ออะไร

แนวโน้มภาคเศรษฐกิจของไทยยังคงขับเคลื่อนอยู่บนพื้นฐานของเกษตรกรรม พึ่งพาการท่องเที่ยวเป็นหลัก แต่ยังต้องคำนึงถึงการแข่งขันในตลาดระหว่างประเทศ ตลอดจนเมื่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ประกาศใช้บังคับแล้ว หน่วยงานด้านอุดมศึกษารับผิดชอบหมุดหมายที่ ๑๒ คือไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

เป้าหมายหมุดหมายที่ ๑๒ ดังนี้

๑. พัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างเต็มศักยภาพทั้งสมรรถนะ คุณลักษณะและภูมิขึ้นกัน ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัยเพิ่มขึ้นเป็น ๘๘ เปอร์เซ็นต์ ผลิตภาพแรงงานไม่ต่ำกว่า ๔ เปอร์เซ็นต์ต่อปี

๒. พัฒนากำลังคนให้ตรงความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย คะแนนความสามารถในการแข่งขันด้านทักษะของ WEF เพิ่มขึ้น ๒๐ เปอร์เซ็นต์

๓. ส่งเสริมการเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต คะแนนประเมินสมรรถนะผู้ใหญ่ของไทยไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลก

กลยุทธ์เพื่อไปสู่เป้าหมายหมุดหมายที่ ๑๒ ดังนี้

๑. พัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยในทุกมิติ ทั้งการเรียนรู้ของเด็ก สมรรถนะของแรงงานและคุณค่าของผู้สูงอายุ

๒. พัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง เพิ่มกำลังคนที่มีคุณภาพและสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ

๓. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาระบบนิเวศน์และสร้างทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้

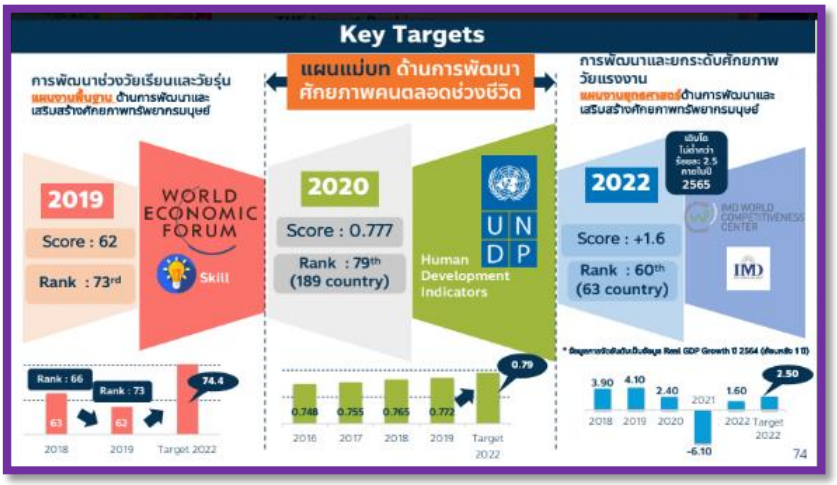

โดยมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานที่มีส่วนดำเนินการสำคัญในเรื่องนี้ควรตั้งเป้าหมายให้สอดคล้องต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ หน่วยงานด้านอุดมศึกษารับผิดชอบหมุดหมายที่ ๑๒ อย่างท้าทาย ดังนี้

๑. ด้านเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value - added Economy) ประกอบด้วย

๑.๑ เกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
๑.๒ การท่องเที่ยวเน้นคุณค่าและความยั่งยืน
๑.๓ ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า
๑.๔ การแพทย์และสุขภาพครบวงจร
๑.๕ ประตูการค้าการลงทุนและโลจิสติกส์ของภูมิภาค
๑.๖ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัล

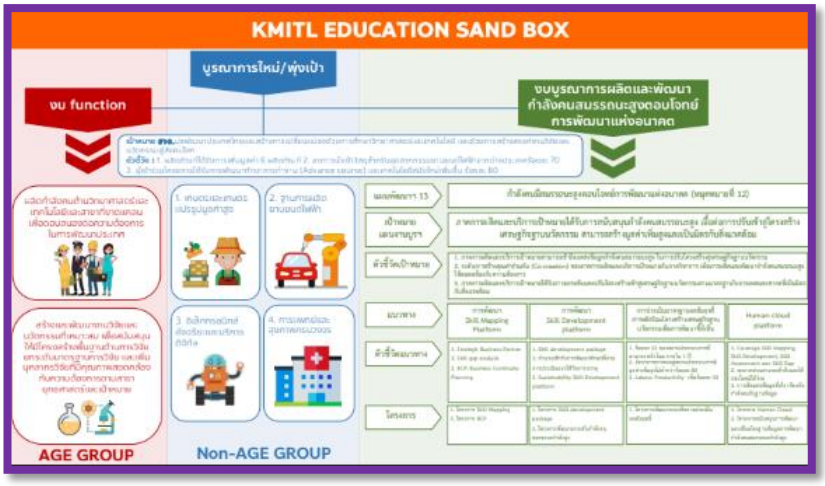

๒. ด้านสังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society)

๒.๑ SMEs วิสาหกิจเพื่อสังคมเติบโตอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ พื้นที่และเมืองมีความเจริญทันสมัย

๒.๓ ความยากจนข้ามรุ่นลดลงและได้รับความคุ้มครองทางสังคมเพียงพอ

๓. วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (Eco-Friendly Living)

๓.๑ เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอน

๓.๒ ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ

๔. ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ (Key Enablers for Thailand's Transformation)

๔.๑ กำลังคนมีสมรรถนะสูงตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

๔.๒ ภาครัฐที่มีสมรรถนะสูง

การจัดอันดับของมหาวิทยาลัยของไทยให้สูงขึ้นจะต้องดำเนินการ ดังนี้

๑. การผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ ยกตัวอย่างเช่น การผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ เน้นทักษะที่ใช้งานได้จริงมากกว่าความรู้ในตำรา การสร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับผู้ประกอบการในการผลิตบัณฑิตที่ใช้งานได้ทันทีผ่านระบบ skill mapping ที่เป็นระบบกลางที่ช่วยเชื่อมโยงระหว่างทักษะที่ตลาดแรงงานสมัยใหม่ต้องการเพื่อการออกแบบหลักสูตรสาขาวิชาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาให้สอดคล้องกัน สามารถสร้างบัณฑิตที่มีสมรรถนะการทำงานที่ตรงกับความต้องการที่เฉพาะลงไปแต่ละอุตสาหกรรม ซึ่งได้ผ่านการเห็นชอบกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศแล้ว นับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๕ โดยจุดเด่นของระบบดังกล่าวจะช่วยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม หน่วยงานรับรองคุณวุฒิ หน่วยงานของรัฐ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะแรงงานที่ผู้ประกอบการคาดหวังในการจ้างงานได้ โดยระบบจะปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยตลอดเวลาโดยใช้วิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science) ประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บ ทั้งจาก

ผู้ใช้งานโดยตรง รวมถึงแหล่งข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาทิ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาวิชาชีพสายงานต่าง ๆ ร่วมกับฐานข้อมูลภายนอกอื่น ๆ อาทิ ข้อมูลจากเว็บไซต์สมัครงานที่เป็นที่นิยมอย่าง ลิงก์อิน (LinkedIn) จ๊อบส์ดีบี (JobsDB) นำมารวบรวมและกลั่นกรองก่อนประมวลผลออกมาเป็นฐานข้อมูลกรอบทักษะที่แต่ละสายอาชีพต้องการอย่างแท้จริง ทั้งด้านเทคนิคและทักษะทั่วไปเพื่อให้สถานศึกษาต่าง ๆ ได้นำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการออกแบบหลักสูตร นอกจากนี้ ระบบยังเปิดให้ นักศึกษา ประชาชน ได้เข้าถึงฐานข้อมูลที่แสดงบน Skill Mapping มาเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของตนให้สอดคล้องกับความต้องการในแต่ละสายอาชีพได้เช่นกัน

๒. การวิจัยและพัฒนายุคใหม่ที่สอดคล้องต่อความต้องการในเชิงพาณิชย์ เช่น การวิจัยและพัฒนาแบตเตอรี่ในรถยนต์ไฟฟ้า การสร้างมาตรการจูงใจทางภาษีหรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่นักวิจัย การปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิดผู้วิจัยให้มุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ การสร้างงานวิจัยและนวัตกรรมที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๓. การสร้างความยั่งยืนในการพัฒนา โดยนำงานวิจัยและพัฒนาถ่ายทอดสู่พื้นที่ ชุมชนท้องถิ่น อาทิ โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ ซึ่งสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง รับผิดชอบ ๑๐ ตำบล ใน ๒ จังหวัด คือ สุพรรณบุรีและชุมพร ยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ โดยมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นหน่วยบูรณาการโครงการและจ้างนักศึกษาบัณฑิตจบใหม่ และประชาชนทั่วไป เพื่อร่วมพัฒนาพื้นที่ ฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่มีความครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ตามปัญหาและความต้องการของชุมชน หรือโครงการพัฒนาหรือเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรด้วยงานวิจัยโดยร่วมกับหน่วยงานอื่นของรัฐ เช่น โรงงานแปรรูปผลไม้เคลื่อนที่เพื่อชุมชน ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิต ช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เพิ่มมูลค่ามะม่วงในช่วงราคาตกต่ำจากกิโลกรัมละ ๑๕ บาท แปรรูปเป็นไอศกรีมแท่งละ ๕๐ บาท เป็นต้น

๔. การจัดสรรงบประมาณให้แก่การวิจัยและนวัตกรรมของประเทศอย่างเหมาะสม การมีมาตรการจูงใจให้แก่นักวิจัยหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย อันจะช่วยขับเคลื่อนให้งานวิจัยรุดหน้าไปมาก

๕. หน่วยงานนโยบายควรเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันแล้วถ่ายทอดนโยบายลงสู่ภาคปฏิบัติเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปในทางเดียวกัน

อภิปรายนำเสนอ เรื่อง ประเด็นการพัฒนาเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปเชิงยุทธศาสตร์ โดยวิทยากร ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ การจัดสรรงบประมาณ (กองทุนศึกษาและกองทุน ววน.) ศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษาฯ และที่ปรึกษาคณะกรรมการฝ่ายแผนงาน ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

กลุ่มที่ ๒ Ranking กับการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน รองศาสตราจารย์พิภพ อุดร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กลุ่มที่ ๓ Ranking กับการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านวิจัย นวัตกรรม ศาสตราจารย์สมฤกษ์ จันทรอัมพร รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

กลุ่มที่ ๔ Ranking กับการเกณฑ์พัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ศาสตราจารย์นายแพทย์นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล รองอธิการบดีฝ่ายแผน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ การจัดสรรงบประมาณ (กองทุนศึกษาและกองทุน ววน.)
ศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษาฯ
และที่ปรึกษาคณะกรรมการฝ่ายแผนงาน ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

โดยสรุป ดังนี้

ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์

๑. การบริหารงบประมาณ

เสนอตั้ง “งบบูรณาการของ อว.” โดยนำเป้าหมายการทำงานของเครือข่ายมหาวิทยาลัยมาร่วมกันทำงาน และรวมทรัพยากรในภาพกระทรวง รวมทั้งงบประมาณ เช่น มาตรา ๔๕ (๑) งบบุคลากร มาตรา ๔๕ (๒) งบดำเนินการฯ มาตรา ๔๕ (๓) พัฒนาความเป็นเลิศ และพัฒนากำลังคนระดับสูงเฉพาะเป็น งบประมาณก้อนใหญ่ ดำเนินการตามหมุดหมายที่ ๑๒ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓“ไทยมีกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต” และเสนอปรับกระบวนคิดให้งบตามประสิทธิภาพ (performance) ไม่จำกัดตามเพดานงบประมาณเดิมของมหาวิทยาลัย

๒. การบริหารข้อมูล (Data Ocean)

เสนอให้มีการบูรณาการการทำงานด้านข้อมูล (ตามมาตรา ๔๓) ของภาคอุตสาหกรรมร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยที่มีประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่คล้ายกัน เช่น

๒.๑ โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)

๒.๒ ความมั่นคงทางอาหาร (Food security)

๒.๓ ระบบการจัดส่งสินค้า (Logistics) ระบบราง

โดย เครือข่ายมหาวิทยาลัยที่บูรณาการงานร่วมกันด้านข้อมูลนี้ สามารถร่วมกันของบประมาณเชิงบูรณาการมาดำเนินงานร่วมกันได้

๓. การบริหารแหล่งเงินเข้ากองทุน (Inputs to the fund)

เสนอกำหนดแหล่งงบประมาณที่จะเข้ามาในกองทุน ที่เพิ่มเติมจากงบประมาณแผ่นดินปกติ ได้แก่

๓.๑ งบประมาณเหลือจากการจัดซื้อจัดจ้างที่ต่ำกว่าราคากลาง

๓.๒ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สนับสนุนผลประโยชน์จากการลงทุน

๓.๓ งบอื่นที่มาใช้ประโยชน์นวัตกรรมของมหาวิทยาลัย เช่น นวัตกรรมถนนจากพลาสติกเหลือใช้ (เศรษฐกิจชีวภาพ – เศรษฐกิจหมุนเวียน - เศรษฐกิจสีเขียว : Bio-Circular-Green Economy หรือ BCG) เพื่อเป็นแหล่งงบประมาณสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา

๔. การเสนอนโยบายเพื่อรับงบประมาณรวม (Policy Pitching)

เสนอ ระบบการของงบประมาณ โดยนำเสนอนโยบายเชิงบูรณาการระหว่างเครือข่ายมหาวิทยาลัย (University Network) เพื่อขับเคลื่อนนโยบายร่วมกันระหว่างเครือข่ายนโยบาย เช่น

๔.๑ นโยบายการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง

๔.๒ นโยบายสร้างนวัตกรรมในอุตสาหกรรมสำคัญ

๔.๓ นโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติ อื่น ๆ หรือ แผนระดับชาติอื่น ๆ

ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์

๑. การใช้งบประมาณของ อว. เป็นระบบกองทุน

๒. สามารถบริหารกองทุนมีเหลือได้

๓. หากใช้งบประมาณไม่หมดก็จะถูกตัดงบได้

๔. ระบบ อววน. ควรประเมินเป็นอัตราการเติบโตของพอร์ตเฉลี่ยต่อปีแบบทบต้น (Compound Annual Growth Rate : CAGR) มากกว่าสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์รวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ซึ่งข้อมูลนี้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) ควรจะมีข้อมูลดังกล่าว

๕. งบประมาณของกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกมหาวิทยาลัยสามารถของบประมาณได้

๖. ควรกำหนดแนวทางการบริหารงบประมาณของกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาส่วนที่เป็นโครงการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University) ซึ่งไม่ได้เงินตามกำหนดไว้สามารถของบประมาณได้

๗. ในเชิงนโยบายควรมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาให้ชัดเจน เช่น ประเทศมาเลเซีย ไม่มีแบ่งกลุ่มมหาวิทยาลัยแต่ตั้งเป้าหมายที่เป็นผลลัพธ์ (outcomes) กำหนดแนวทางดำเนินงาน เช่น การเพิ่มจำนวนนักศึกษา หรือ ธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup) เช่น กำหนดให้อาจารย์สามารถลาเพื่อไปจัดตั้งบริษัทได้ แม้บริษัทจะไม่ประสบความสำเร็จก็สามารถนำประสบการณ์มาสอนนักศึกษาได้ ดังนั้น ควรจะต้องแก้ไขระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย

ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์จากผู้เข้าร่วมสัมมนา มีดังนี้

รองศาสตราจารย์ดวงพร ภู่ผะกา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

๑. กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาข้อมูลที่จัดการต่าง ๆ ไม่ได้รวมเป็นชุดเดียวกัน

๒. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ขอทุนจากโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) เพื่อสำรวจข้อมูลของสถานประกอบการร้อยกว่าแห่งแต่เกินกำลังในการวิเคราะห์ และไม่ได้มีการบูรณาการข้อมูลร่วมกัน

๔. กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาควรจะรวมมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มาทำงานด้วยกัน แล้วนำมาบริหารจัดงานในงบประมาณที่ใหญ่ของ อว.

๕. พื้นที่ที่เติบโตเร็วมีข้อมูล แต่บางพื้นที่ขาดข้อมูล

๖. ได้ร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (The Federation of Thai Industries : FTI) จัดทำโครงการ FTI Academy สำรวจความต้องการแรงงานตามตำแหน่งงาน

ศาสตราจารย์ปฏิบัติ ชรินทร์ เตชะพันธุ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑. กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาควรมีหน่วยงานกำกับ และเสนอให้มี

๑.๑ แพลตฟอร์มนวัตกรรมใหม่ (New Initiative Platform)

๑.๒ ปลดล็อคให้เกิดความเชื่อมโยงของหน่วยงานที่มาบูรณาการร่วมกัน

๒. เสนอตั้งงบบูรณาการของ อว. ที่รวม ๓ งบตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่

๒.๑ มาตรา ๔๖ (๑) งบบุคลากร

๒.๒ มาตรา ๔๖ (๒) งบดำเนินการฯ

๒.๓ มาตรา ๔๖ (๓) พัฒนาความเป็นเลิศ และพัฒนากำลังคนระดับสูงเฉพาะเป็นงบประมาณขนาดใหญ่ตามหมุดเหมายที่ ๑๒ เพื่อช่วยผลิตกำลังมูลค่าสูง

๓. สำนักงบประมาณควรปรับกระบวนคิดให้งบตามประสิทธิภาพ (performance) ไม่จำกัดตามเพดานงบประมาณ

รองศาสตราจารย์คมกฤต เล็กสกุล ผู้อำนวยการกลุ่มภารกิจการพัฒนา ววน. ด้านกำลังคนและสถาบันความรู้

๑. ควรปฏิรูปอุดมศึกษาให้ก้าวไปข้างหน้าและก้าวให้เท่าทันเทคโนโลยี

๒. ควรมีการบูรณาการบริหารจัดการโปรแกรม (Program Management Unit : PMU) ให้ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน

๓. แนวทางการบริหารจัดการของ PMU ต่างๆ ควรมีการหารือร่วมกัน

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง ประธานคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

๑. การบริหารกองทุนอาจจะนำแนวทางของหน่วยงานที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มาเป็นต้นแบบดำเนินงาน เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

๒. ควรกำหนดวิสัยทัศน์ (VIsion) พันธกิจ (Mission) และโครงการ (Project) ให้ชัดเจน และปรับโครงการของกองทุนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ (VIsion) และพันธกิจ (Mission)

๓. ควรกำหนดเป้าหมายของกองทุนให้ชัดเจน เช่น กองทุนพลังงาน มีเป้าหมายในการประคองราคาเชื้อเพลิง และกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) มีเป้าหมายการทำงานเพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

๔. ในกรณี ของ อว. ในข้อเท็จจริงไม่ควรจัดตั้งเป็นกระทรวง แต่เป็นองค์กรที่ดูภาพใหญ่ของรัฐทั้ง อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แต่พอตั้งเพื่อใช้งบประมาณต้องเป็นกระทรวง ดังนั้น มหาวิทยาลัยและหน่วยภายใต้กระทรวงควรดำเนินการตามภาพใหญ่ และอาจจะมีภารกิจย่อยของตนเอง เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี (มทร.) ด้านเทคโนโลยี หรือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (มรภ.) พัฒนาในเชิงพื้นที่

๕. การที่ตั้งเป็นกระทรวงทำให้มองแบบแคบกว่าภารกิจเป็นองค์กรแห่งรัฐ

๕.๑ หน่วยงานเดิมของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดำเนินการตามพันธกิจและปรับตามกฎหมายใหม่

๕.๒ ด้านวิทยาศาสตร์ เน้นยุทธศาสตร์

๕.๓ ด้านวิจัยและนวัตกรรม มีสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทำหน้าที่ควบคุมและกำกับในภาพรวม

๖. การกำหนดหน่วยงานภายใน มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่ชัดเจน

๗. การศึกษากฎหมาย พยายามลดอำนาจของกระทรวง เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีอิสระในการดำเนินการภายใต้กฎหมายของตนเอง แต่ด้วยต้องสรรหานักศึกษาทำให้อาจจะไม่รวมกลุ่มกันอย่างแท้จริงตามที่กฎหมายใหม่ได้กำหนดไว้

๘. ควรรวบรวมข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้นจากกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบัน และนำเสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว เพื่อดำเนินการตามกระบวนการต่อไป

๙. ควรเสนอแนวทางการรวม ๓ งบประมาณ ซึ่งตามกฎหมายสามารถดำเนินการได้หรือไม่ ประการใด และจัดทำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปฏิรูปการอุดมศึกษา

ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์กลุ่มที่ 1 กองทุนศึกษาและกองทุน ววน.

	ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์	ผู้เสนอ	ตำแหน่ง	สังกัด
1	เสนอให้ **Open data** ฐานข้อมูล (อุตสาหกรรม) ร่วมกัน (ภายใน 2 ปี)	รศ.ดร.ดวงพร ภู่ผะกา	อธิการบดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
2	รวมตัวกัน**ของบในประเด็นใหญ่**เช่น ความมั่นคงทางอาหาร			
3	ควรให้งบประมาณสนับสนุนในงานที่นอกเหนือจากงานปกติ และ ให้การ**พัฒนามุ่งเป้าให้ชัดเจน**ว่าต้องการพัฒนากำลังประเภทไหน **มี roadmap ที่ชัดเจน** ผ่านกระบวนการกองทุน อ. โดยต้องกำหนดยุทธศาสตร์ให้ชัด	ศ.ดร.ธวัชชัย ศุภดิษฐ์	รักษาการแทนรองอธิการบดี	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
4	กองทุน อ. ควร**มุ่งที่หมุดหมายที่ 12** ของ แผน 13 (ไทยมีกำลังคนที่มีสมรรถนสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต)	ศ.ดร.สุรินทร์ คำฝอย	ผู้ชำนาญการ	คณะกรรมาธิการอุดมศึกษา
5	กองทุน อ. เห็นด้วยว่ามีหน่วยงานกำกับ และ เสนอให้มี (1) New Initiative Platform (2) ปลดล็อคให้เกิดความเชื่อมโยงของหน่วยงานที่มาบูรณาการร่วมกัน **เสนอ ตั้งงบบูรณาการของ อว.** ที่รวม 3 งบ ได้แก่ มาตรา 45(1) งบบุคลากร มาตรา 45 (2) งบดำเนินการฯ มาตรา 45 (3) พัฒนาความเป็นเลิศ และ พัฒนากำลังคนระดับสูงเฉพาะ เป็น งบประมาณก้อนใหญ่ ตามหมุดเหมายที่ 12 มาช่วยผลิตกำลังมูลค่าสูง และ ให้ สำนักงบฯ ปรับกระบวนคิดให้งบตาม performance ไม่จำกัดตามเพดานงบประมาณ	ศ ปฏิบัติ ชรินทร์ เตชะพันธุ์	รองอธิการบดี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กลุ่มที่ ๒ Ranking กับการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน
รองศาสตราจารย์พิภพ อุดร รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โดยสรุป ดังนี้

๑. Competency - based Degree & Curriculum (Credit - free, Credit Nondependent) – Special track, Degrees

๑.๑ โมเดลระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) นั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่เมื่อหลายมหาวิทยาลัยเข้าร่วม ในท้ายที่สุดถ้าเด็กต้องการใบประกาศปริญญาบัตรว่าจบมหาวิทยาลัยใดตามที่ผู้เรียนต้องการ หากต้องดำเนินการแบบนี้จริงต้องมีวิธีการจัดการเรื่องนี้อย่างเหมาะสม

๑.๒ ควรใช้ระบบการวัดความสามารถ (Competency) แทนการตัดเกรดแบบ Credit ตั้งแต่ก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยและหลังจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย เพื่อให้สามารถออกแบบหลักสูตรที่เหมาะกับผู้เรียนได้ และในการประเมินความสามารถของของผู้เรียนควรมีส่วนงานอื่นมาร่วมด้วยนอกเหนือจากมหาวิทยาลัย เช่น สมาคมวิชาชีพต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ควรมีโครงการ (Project) นำร่องในส่วนที่การคัดเลือกความสามาถ (Competency) ของเด็กที่จะเข้ามาเรียนในแต่ละมหาวิทยาลัย

๑.๓ มหาวิทยาลัยควรมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรม (Innovation) เพื่อพัฒนาชุมชนได้

๑.๔ หน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบควรมีระบบในการประเมินผู้เรียนที่นอกเหนือจากการใช้หน่วยกิต โดยควรเสนอหลากหลายโมเดลเพื่อให้สถาบันการศึกษามีทางเลือก กล้าที่จะลงมือเปลี่ยนระบบ

๑.๕ หากให้เปลี่ยนระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ไปเลยในครั้งเดียวอาจไม่สามารถทำได้ ควรจะมี Special Track มาขับเคลื่อนระบบใหม่ที่สร้างเพื่อมาใช้แทนระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ถ้าระบบดีสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่อง หากระบบไม่ดีควรศึกษาใหม่

๑.๖ ผู้เรียนที่เข้ามาเรียนผ่านระบบการวัดผลด้วยความสามารถ (Competency) ไม่ควรผูกกับใบปริญญาบัตร (Degree) เช่น เมื่อผู้เรียนผ่านการเรียนตามหลักสูตรที่ออกแบบแล้วพบว่ามีความสามารถ (Competency) ที่ดีขึ้น สามารถไปทำงานหรือต่อยอดตามที่ผู้เรียนตั้งใจได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีปริญญาบัตร (Degree) ก็ได้ มีเพียงใบประกาศนียบัตร (Non-degree)

๒. University as an Open Integration Platform (Tearing down the wall of universities)

๒.๑ University & non - university

๒.๑.๑ ควรสร้างระบบการศึกษาที่ไม่ผูกขาดว่าจะต้องเรียนที่เดียวจบที่เดียว ควรให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในวิชาที่สนใจผ่านหลายกระบวนวิชาในหลายมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ

๒.๑.๒ การสร้างหลักสูตรการเรียนการสอน ไม่ควรจะมีแค่มหาวิทยาลัยเดียวหรือระหว่างมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ควรมีหน่วยงานอื่นที่ร่วมออกแบบหลักสูตร เพราะถือได้ว่าเป็นผู้ใช้ผู้เรียนโดยตรง และรับรู้ถึงทักษะที่ต้องการสำหรับใช้ในการทำงานจริง

๒.๒ Among Peer Universities

๒.๒.๑ อาจารย์บางส่วนหรือมีกระทั่งวิธีการดำเนินงานของคณะ หรือหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเดียวกันยังยึดติดอยู่กับกรอบแนวคิดเดิมไม่บูรณาการการทำงาน เมื่อต้องพูดถึงการบูรณาการทั้งทางด้านการเรียนการสอน และด้านบุคลากรข้ามมหาวิทยาลัย หรือการสร้างหลักสูตรร่วมกันผ่าน Platform กลาง การดำเนินการจะต้องมีการสร้างความเข้าใจแก่ทุกภาคส่วน

๒.๒.๒ ผู้เรียนต้องมีสิทธิ์ในการออกแบบหลักสูตรด้วยตัวเอง (Demand Side) ผ่านระบบกลางระบบหนึ่งซึ่ง อว. หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรลงทุนสร้างระบบที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเฉพาะวิชาที่ตนเองสนใจ ซึ่งเป็นระบบที่ทุกมหาวิทยาลัยสามารถนำหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยตัวเองถนัดมาใส่ในระบบดังกล่าว

๒.๒.๓ ควรปรับเปลี่ยนโครงสร้างของทุกมหาวิทยาลัยใหม่ จากเดิมที่ทุกมหาวิทยาลัยเปิดหลักสูตรเยอะ เปิดคณะเยอะ เกิดการแข่งขันซึ่งกันและกัน เห็นควรปรับใหม่ ให้แต่ละมหาวิทยาลัยเลือกเปิดเฉพาะคณะที่มหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญ และใช้ความเชี่ยวชาญตรงนี้มาบูรณาการกับความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกันของแต่ละมหาวิทยาลัย

๓. Social Impact Measurement (Focus less on Publication & Citations BUT more on economic value added, marginal employment & national competitiveness)

๓.๑ เพราะทุกมหาวิทยาลัยได้สร้างสิ่งต่าง ๆ ซึ่งล้วนมีผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการสร้างแบบวัดผลกระทบที่สามารถวัดได้ครอบคลุมมากขึ้นไม่ใช่เฉพาะในเรื่องของจำนวนเล่มวิจัย ฯลฯ แต่ควรวัดผลถึงสิ่งที่มหาวิทยาลัยทำว่าสร้างคุณค่าอะไรบ้างในทางเศรษฐกิจ การจ้างงาน และนำไปสู่การสร้างแบบวัดผลกระทบทางเศรษฐกิจที่น่าเชื่อถือในระดับภูมิภาค ร่วมกันกับประเทศอื่น ๆ

๓.๒ ควรต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดผลกระทบว่าประเมินในด้านใด วัดอะไร ที่จะช่วยสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจ สิ่งนี้จะเรียงลำดับมาตั้งแต่การเรียนการสอน กระบวนการพัฒนาผู้เรียนจนกระทั่งผู้เรียนจบไปแล้วไปทำอะไร สร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างไร

๓.๓ เป็นเรื่องที่ดีที่หลายสิ่งหลายอย่างไม่จำเป็นต้องโยงไปถึงเรื่องการจัดอันดับ (Ranking) แต่ก็ไม่ใช่ว่าทุกอย่างไม่ต้องสนใจเรื่องของการจัดอันดับ หากเรื่องอะไรที่มหาวิทยาลัยทำได้ดีและมีความพร้อมที่สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ ก็ควรจะที่ต้องสนใจเรื่องการจัดอันดับ (Ranking) ควบคู่กันไป

๔. USP for Universities (driven by National Agenda) leading to New Model of Budget Allocation

๔.๑ รัฐบาล หรือ อว. ควรกำหนดให้งบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ไว้ตรงกลางแล้วแล้วนำโครงการหรือสิ่งที่ต้องทำมาตั้ง และดำเนินการ Bidding กับหลายๆ มหาวิทยาลัย โดยมอบงบประมาณให้แก่มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ ไปทำ

๔.๒ ในเรื่องของการบริหารงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์เห็นควรให้มีการแยกงบประมาณ ออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ Mission Base คือ งบประมาณปกติที่ทุกมหาวิทยาลัยต้องนำไปใช้

ในการดำเนินงานตามพันธกิจของตนเอง และนโยบายเร่งด่วน (Agenda Base) คือ สิ่งที่รัฐบาลต้องการขับเคลื่อนเป็นพิเศษ และมอบหมายมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ รับงบประมาณไปทำ

๕. Faculty Development and Transformation

๕.๑ การสร้างอาจารย์ นอกจากเรื่องทางวิชาการโดยปกติแล้ว ควรดูถึงความสามารถเฉพาะที่ได้จากประสบการณ์ทำงานจริงและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เช่น ให้เขาทรายมาสอนมวย หรือ อาจารย์เฉลิมชัย มาสอนศิลปะให้ตำแหน่งทางวิชาการที่มาจากการปฏิบัติงานและประสบการณ์จริง เช่น ศาสตราจารย์คลินิก ศาสตราจารย์ปฏิบัติ เป็นต้น ต้องคิดต่อด้วยว่าเมื่อให้ตำแหน่งไปแล้วจะช่วยสร้างผลกระทบอย่างไรทางด้านการเรียนการสอนและสังคม

๕.๒ เนื่องด้วยทุกมหาวิทยาลัยจะต้องมีการพัฒนาอาจารย์ให้มีศักยภาพในด้านการสอน และแต่มหาวิทยาลัยต่างประสบปัญหาในเรื่องของการพัฒนาคน เนื่องจากเมื่อมีการส่งคนไปพัฒนาแล้วนั้นกลับไม่ช่วยเพิ่มศักยภาพให้แก่อาจารย์ ควรต้องมีระบบการพัฒนาอาจารย์ที่เป็นระบบกลางที่มีคุณภาพ เพื่อให้สามารถพัฒนาอาจารย์ได้อย่างมีคุณภาพ สามารถใช้งบประมาณในการพัฒนาคนได้อย่างมีประสิทธิผล

กลุ่มที่ ๓ Ranking กับการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านวิจัย นวัตกรรม
ศาสตราจารย์สมฤกษ์ จันทรอัมพร รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

โดยสรุป ดังนี้

๑. ควรนำงานวิจัยเป็นตัวตั้งเพื่อในการจัดอันดับ (Ranking) มหาวิทยาลัย

๒. ควรมีการร้อยเรียงงานวิจัยเข้าด้วยกัน เนื่องจากที่ผ่านมาเป็นการนำด้วยนโยบายและให้นำงานวิจัยไปปล๊ักอิน ซึ่งมีผลทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง

๓. งบประมาณกองทุนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมมีจำนวนจำกัด การทำงานด้านงบประมาณวิจัยได้เงินเป็นปี ๆ ทำให้งานไม่ต่อเนื่อง รัฐบาลควรตั้งเป็นนโยบายในประเด็นที่เป็นปัญหาหรือจุดอ่อน (Pain point) ของประเทศ และตั้งงบประมาณตามที่บ่งบอกทิศทาง (Direction) ของประเทศ

๔. กระทรวงแต่ละกระทรวง จำนวน ๑๙ กระทรวง มีโจทย์เพื่อทำวิจัยของตนเองอยู่ ดังนั้น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาจจะต้องเข้าถึงกระทรวงอื่น ๆ ให้มากขึ้น

๕. งานวิจัยจะเข้าไปช่วยแก้ปัญหาของประเทศไทยได้ ดังนั้น ควรจัดตั้งเป็น consortium ที่มีกระทรวงอื่น หรือหน่วยงานอื่นเข้าร่วม ไม่ใช่มีเฉพาะมหาวิทยาลัยเท่านั้น เพื่อหาทางแก้ไขที่ตรงจุดและสามารถนำไปใช้ต่อได้ และเกิดการเชื่อมต่อกับผู้นำผลงานไปใช้

๖. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมสามารถคิดแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ แต่ไม่มีผู้นำไปใช้ โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นรากของปัญหา ดังนั้น ควรทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน

๗. การกระจายงบประมาณที่ไปยังกระทรวงต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาเดียวกัน เป้าหมายเป็นเพียงการกระจายการทำงานเท่านั้นหรือไม่ ดังนั้น กระทรวงและหน่วยงานควรจะมีคำตอบที่ชัดเจนในประเด็นดังกล่าว

๘. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (มฟล.) ไม่เห็นด้วยกับหลักเกณฑ์การจัดอันดับ Ranking ดังนั้น ควรมีแนวทางการแปลงงานวิจัยจากหิ้งไปสู่การใช้งานจริง (เชิงพาณิชย์/ สังคม) ซึ่งจะทำให้เกิดการใช้งาน Ranking จะตามมา

๙. การทำการอ้างอิง (Citation) ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (มฟล.) เกิดจากการเขียนรีวิว ในด้านราทุกชนิด ทำให้เกิดการ citation ขึ้นในรีวิวเรื่องนั้น และเกิดจาก Connection ของ Prof.Cavin, CPF มีการทำ MoU กับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (มฟล.) เพื่อนำราไปเพาะ

๑๐. ระบบการบริหารจัดการงานวิจัยทั้งห่วงโซ่การวิจัย (Chain)

๑๑. ยุทธศาสตร์ Define track วิจัย, ความชัดเจนในการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง (อาจมีหน่วยงานหรือองค์กรที่จะช่วยดู) เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ (Bayh – Dole Act) หรือ TRIUP Act

๑๒. ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลนักวิจัยและสามารถให้มหาวิทยาลัยเข้าถึงได้ง่าย

๑๓. การสร้างฐานข้อมูลระบบ e- Village Profile (ข้อมูลจากตำบล) มาจากการทำโครงการ U2T ซึ่งเป็นการจัดทำที่ดีสามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้

๑๔. ควรมีจุดเชื่อมระหว่างผลที่ได้จากการวิจัย หรือบริการวิชาการ ไปสู่หน่วยงานที่จะนำไปใช้ประโยชน์

๑๕. โครงการ U2T สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ต่อยอด และเกิดการสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมถึงนำไปขอตำแหน่งทางวิชาการได้

๑๖. ควรสนับสนุนงานวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ร่วมกับศิลปศาสตร์ เกิด Soft power (โครงการอาหารประสานศิลป์) และการสร้างคนร่วมกับวิชาการ

๑๗. การดำเนินการจากปัญหาเริ่มต้นจากชุมชน เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ และของบประมาณผ่านทางยุทธศาสตร์จังหวัด มีผลทำให้การนำไปใช้ไม่เกิดผลที่ชัดเจน ดังนั้น ควรมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน

๑๘. การพัฒนากำลังคนด้านงานวิจัยในบางสาขา และขาดนักจัดการงานวิจัย ดังนั้น ควรสร้างนักวิจัยในสาขาที่ขาดแคลน

๑๙. ควรมีการสร้างเครือข่ายการวิจัย อันจะทำให้เกิดการทำงานเชื่อมกันและสร้างเครือข่ายให้มีความเจริญ มั่นคง และเติบโตในอนาคต

๒๐. งบประมาณเป็นตัวตั้ง แล้ว นำมาปรับใช้ (deploy) แยกออกมาเป็นส่วนๆ ในการทำงานวิจัยในเรื่องที่เป็นปัญหาสำคัญของประเทศ แต่ต้องไม่กระจายงบประมาณ ให้ยื่นของบจากหน่วยงานเดียว

๒๑. ไม่ควรติดกับดักคำว่าการจัดอันดับมหาวิทยาลัย (Ranking) ซึ่งต้องเป็นการมองภาพการพัฒนาตนเองมากกว่า

๒๒. มหาวิทยาลัยควรมีการทำงานวิจัยร่วมกันและเชื่อมโยงข้อมูลซึ่งกันและกัน โดยไม่แบ่งเป็นประเภทของมหาวิทยาลัย

กลุ่มที่ ๔ Ranking กับการเกณฑ์พัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
ศาสตราจารย์นายแพทย์นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล รองอธิการบดีฝ่ายแผน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยสรุป ดังนี้

มหาวิทยาลัยควรกำหนดประเด็นดำเนินการ :

๑. มหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ไม่เหมือนกัน การแก้ปัญหาในพื้นที่จึงควรทำงานร่วมกันในรูปของเครือข่ายมหาวิทยาลัยทั้งมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน (เสริมพลัง ลดความซ้ำซ้อน ใช้ทรัพยากรคุ้มค่า และแลกเปลี่ยนเรียนรู้)

๒. ผู้นำองค์กรควรให้ความสำคัญและมีนโยบายชัดเจนในการดำเนินการด้านความยั่งยืน

๓. ไม่ควรมุ่งเน้นแต่การจัดอันดับ (Rankings) แต่ให้นำ Gap ที่ได้จากการประเมินเป็นกระจกสะท้อนในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง

๔. โครงการไม่ได้เกิดจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง แต่เกิดจากนักวิจัยลงไปทำความยั่งยืนจึงไม่เกิดกับชุมชน (ควรเน้นการช่วยเหลือ/การแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างตรงจุด)

มหาวิทยาลัยควรดำเนินการ :

๑. มหาวิทยาลัยใหญ่ต้องเข้ามาช่วย เพื่อผนึกกำลังบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อสามารถขับเคลื่อนองค์รวม ถ่ายทอดการดำเนินงานในลักษณะพี่เลี้ยง ทำงานแบบบูรณาการระดับพื้นที่มองหาจุดเด่นที่สามารถสร้างผลกระทบ (Impact) ได้

๒. ความร่วมมือแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ในประเด็น SDGs 17 ได้แก่ ภาครัฐ ภาควิชาการภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

๓. พิจารณาความสอดคล้องบริบท SDGs กับมหาวิทยาลัย กำหนดตัวชี้วัดในเชิงผลลัพธ์ (Outcome) และ/หรือ ผลกระทบ (Impact) ที่วัดได้เชิงรูปธรรม

๔. สนับสนุน/แรงจูงใจ (คน เงิน ของ การให้รางวัล) ให้กับผู้ดำเนินการโครงการ

๕. การมีโครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

๖. สร้างความตระหนักและความเข้าใจเรื่อง SDGs ดึงนิสิตนักศึกษา และบุคลากรในมหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วม

๗. การขยับโครงการ U2T ให้เป็นกระบวนการห้องปฏิบัติการทางสังคม (Social Lab) โดยใช้เครื่องมือจากมหาวิทยาลัย เพื่อช่วยเหลือชุมชน เช่น การผลิต การทำ GMP การได้รับมาตรฐานจากภาครัฐ โดยสร้างเป็นโมเดลขึ้นมา เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดกับทุกคนในองค์กรอย่างถูกต้อง ทั่วถึง เพื่อให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

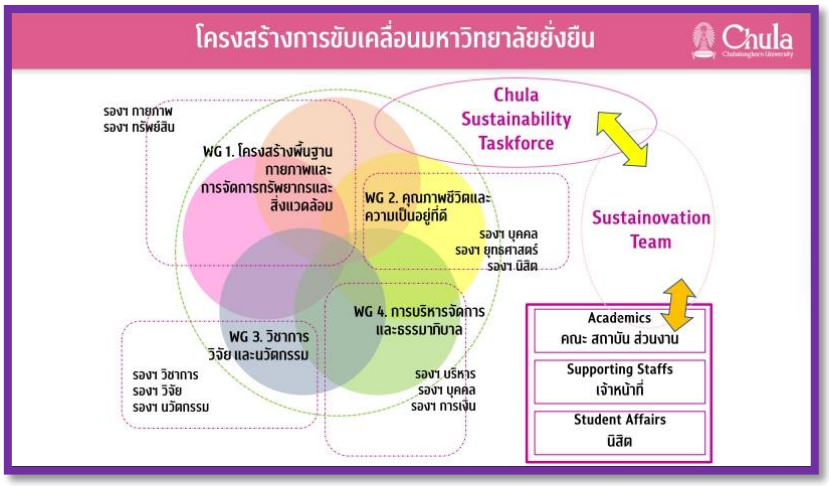

ประเด็นที่อยากให้สมาชิกวุฒิสภา (สว.) ช่วยดำเนินการผลักดัน ดังนี้

๑. ผลักดันการปรับระบบ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ การสนับสนุนด้านงบประมาณให้ยืดหยุ่นต่อการทำงาน

๒. เสนอแนวทางการจัดสรรงบประมาณให้กับเครือข่ายมหาวิทยาลัย ในรูปแบบงบบูรณาการ

๓. ผลักดันการพัฒนาทักษะเดิม (Upskill) เพิ่มเติมทักษะใหม่ (Reskill) ให้กับประชาชน

๔. การเสริมแรงจากมหาวิทยาลัย

๕. สร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ ภาควิชาการ และดึงภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนทั้งในด้านตัวเงิน องค์ความรู้

ภาครัฐบาลควรกำหนดประเด็นดำเนินการ :

๑. การสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง SDGs ให้กับส่วนราชการระดับท้องถิ่นประชาชนและผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญ รัฐบาลควรตั้งโจทย์การพัฒนาอย่างยั่งยืนจากปัญหาความต้องการของพื้นที่ ที่เป็นจริง (มีหลักฐานเชิงประจักษ์) และมีความต่อเนื่องในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ ซึ่งเป็นเรื่องซับซ้อนและมีปัจจัยเกี่ยวข้องหลายมิติ ภาครัฐต้องผลักดันให้เกิดการบูรณาการทุกภาคส่วน

๒. ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการของมหาวิทยาลัยในการแก้ปัญหาความยั่งยืนในพื้นที่ ไม่ใช่ให้ใช้งบประมาณใน ceiling ของแต่ละมหาวิทยาลัย

๓. สำนักงบประมาณ ควรแยกงบประมาณ โดยเฉพาะงบบูรณาการ มากกว่าจัดสรรงบประมาณให้แต่ละมหาวิทยาลัย และผลักดันนโยบายให้กับมหาวิทยาลัยเอกชน (ข้อจำกัดของมหาวิทยาลัยเอกชนในการของบประมาณแผ่นดิน)

๔. งบประมาณด้านการวิจัย การวิจัย อาจจะผนวกให้สอดคล้องกับ SDGs แต่ละตัวชี้วัด เป็นเงื่อนไขในการจัดสรรทุน เพื่อสะท้อนผลกระทบ (Impact) ที่จะเกิดขึ้น โดยผนวกเข้ากับยุทธศาสตร์แห่งชาติ

๕. งบจังหวัดหรืองบบูรณาการจังหวัดควรมีมหาวิทยาลัยเข้าไปมีส่วนร่วม หรือ มีเงินอุดหนุนแบบร่วมสมทบ (matching grants) ในการทำงาน

๖. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรกำหนดทิศทาง (Direction) ที่จะให้เกิดการดำเนินการพร้อมกันในภาพรวมของประเทศ และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐ ภาควิชาการ และดึงภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน ทั้งในด้านงบประมาณ และ องค์ความรู้

๗. ควรสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานตามบริบทของ SDGs โดยการให้รางวัลพัฒนาการการดำเนินงานด้านนี้ของมหาวิทยาลัย เช่น Challenge Ranking

๘. ฐานข้อมูลของภาครัฐ ไม่สอดคล้องและไม่เป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลด้านความยากจน ดังนั้น ควรจัดทำฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

ประเทศควรดำเนินการ :

๑. ควรกำหนดให้มีการเขียน SDGs ของแต่ละจังหวัดให้สอดคล้องกับนโยบายประเทศ และขจัดการทำงานแบบแยกส่วน (Silo)

๒. ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถใช้งานได้ (Big Data)

๓. ควรกำหนดความเชี่ยวชาญในแต่ละพื้นที่

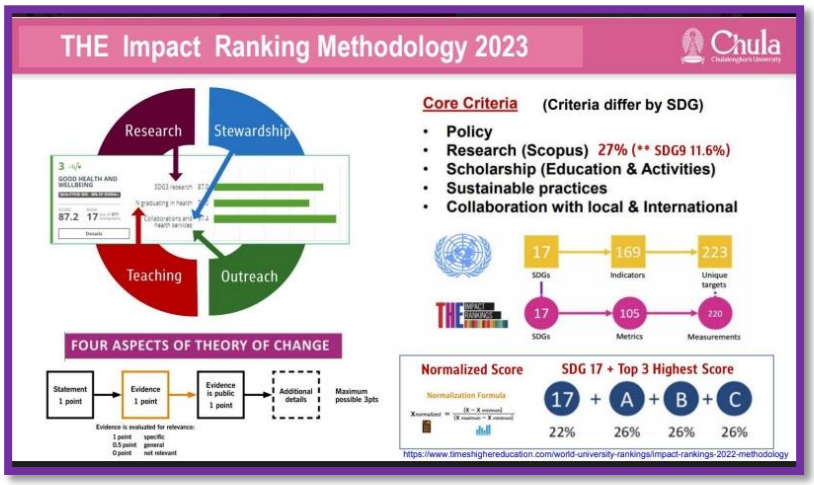

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ

๑. การผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ ยกตัวอย่างเช่น การผลิตบัณฑิตพันธ์ใหม่ ควรเน้นทักษะที่ใช้งานได้จริงมากกว่าความรู้ในตำรา และควรสร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับผู้ประกอบการในการผลิตบัณฑิตที่ใช้งานได้ทันทีผ่านระบบ skill mapping

๒. การวิจัยและพัฒนายุคใหม่ควรที่จะสอดคล้องต่อความต้องการในเชิงพาณิชย์ เช่น การวิจัยและพัฒนาแบตเตอรี่ในรถยนต์ไฟฟ้า การสร้างมาตรการจูงใจทางภาษีหรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่นักวิจัย การปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิดผู้วิจัยให้มุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญ และควรสร้างงานวิจัยและนวัตกรรมที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเท่าทันเทคโนโลยีในปัจจุบัน

๓. การจัดสรรงบประมาณให้แก่การวิจัยและนวัตกรรมของประเทศควรมีมาตรการจูงใจให้แก่นักวิจัยหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย อันจะช่วยขับเคลื่อนให้งานวิจัยและนวัตกรรมและตอบโจทย์ความต้องการของประเทศที่แท้จริง และควรเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันแล้วถ่ายทอดนโยบายลงสู่ภาคปฏิบัติเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปในทางเดียวกันการบริหารงบประมาณด้านวิจัยและนวัตกรรม

๔. ควรมีการพิจารณาศึกษาแนวทางการจัดตั้ง “งบบูรณาการของ อว.” โดยนำเป้าหมายการทำงานของเครือข่ายมหาวิทยาลัยมาร่วมกันทำงาน และ รวมทรัพยากรในภาพกระทรวง รวมทั้งงบประมาณ เช่น มาตรา ๔๖ (๑) งบบุคลากร มาตรา ๔๖ (๒) งบดำเนินการฯ มาตรา ๔๖ (๓) พัฒนาความเป็นเลิศ และ พัฒนากำลังคนระดับสูงเฉพาะเป็น งบประมาณก้อนใหญ่ ดำเนินการตามหมุดหมายที่ ๑๒ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และเสนอปรับกระบวนคิดให้งบตามประสิทธิภาพ (performance) ไม่จำกัดตามเพดานงบประมาณเดิมของมหาวิทยาลัย

๕. ควรเร่งรัด ผลักดัน และติดตามการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา และรูปแบบการบริหารกองทุนไม่ควรเป็นระบบราชการซึ่งจะทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานของกองทุนฯ ดังนั้น ควรจัดตั้งเป็นแบบหน่วยงานบริการรูปแบบพิเศษ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน

๖. การสร้างหลักสูตรการเรียนการสอน ไม่ควรจะมีแค่มหาวิทยาลัยเดียวหรือระหว่างมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ควรมีหน่วยงานอื่นที่ร่วมออกแบบหลักสูตร เพราะถือได้ว่าเป็นผู้ใช้ผู้เรียนโดยตรง และรับรู้ถึงทักษะที่ต้องการสำหรับใช้ในการทำงานจริง ควรนำระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) มาใช้ในมหาวิทยาลัยและร่วมกันผลักดันโครงการดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Plat form : NDLP) ให้เกิดขึ้นจริงตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เพื่อที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และทำให้ทุกคนเท่าเทียมกันซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

๗. มหาวิทยาลัยและเครือข่ายมหาวิทยาลัยควรร่วมมือดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วนในประเด็น SDGs 17 ได้แก่ ภาครัฐ ภาควิชาการภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดการสนับสนุนในด้านงบประมาณและองค์ความรู้ และผลักดันให้รัฐบาลสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง SDGs และจัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง (Big Data)

๘. กระทรวงฯ ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลกฎหมายหลักและกฎหมายลำดับรองให้สถาบันอุดมศึกษาทราบ และรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นจากกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบัน และนำเสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายเพื่อดำเนินการตามกระบวนการต่อไป

สรุปผลการสัมมนา โดย รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ โฆษกคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา และประธานคณะอนุกรรมาธิการการอุดมศึกษา

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยจะเป็นการยกคุณภาพที่ดีของมหาวิทยาลัยไทยให้เกิดขึ้นได้หรือไม่ ทั้งนี้ การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก (The world university ranking) ในมหาวิทยาลัยจะเป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้มหาวิทยาลัยมีคุณภาพ เป็นการยกระดับมหาวิทยาลัยและจะทำให้โลกได้รู้จักมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมากขึ้นแม้มหาวิทยาลัยนั้นจะไม่ได้อยู่ในอันดับด้วย ซึ่งภารกิจของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาท้องถิ่นยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเปรียบเทียบได้เท่ากับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก ถ้าการจัดอันดับมหาวิทยาลัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนามหาวิทยาลัย ดังนั้นจะดำเนินการอย่างไรจะสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพกลับไปพัฒนาท้องถิ่นได้

ถ้าการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา การบริหารงานของกองทุนฯ ยังเป็นระบบราชการจะไม่แตกต่างจากการของบประมาณจากสำนักงบประมาณ ซึ่งจะทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานของกองทุนฯ ทั้งนี้ กองทุนฯ จะต้องทำหน้าที่การบริหารงบประมาณนอกเหนือจากการบริหารงบประมาณทั่วไป คือ Sandbox ผลักดันไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้และสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

แม้ในปัจจุบันใบปริญญาบัตรจะไม่เท่ากับความสามารถของบุคคล ถ้าการศึกษามีแพลตฟอร์ม (platform) ที่ทำให้ใครอยู่ที่ใดก็สามารถเรียนได้ ซึ่งการศึกษาจะทำให้ทุกคนเท่าเทียมกัน เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และงบประมาณจะต้องไม่เป็นอุปสรรคของการศึกษา อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานของระบบอุดมศึกษา ครูบาอาจารย์จะต้องมีการปฏิรูปตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเท่าทันกับเทคโนโลยี และสามารถสร้างแรงจูงใจบุคลากรที่มีความสามารถมาทำงานในระบบราชการ และสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพให้แก่ภาคเอกชน

การขับเคลื่อนอุดมศึกษาจะทำให้เกิดคุณภาพ และการวิจัยที่มีคุณภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ซึ่งการอุดมศึกษาเป้าหมายมิใช่เพียงแค่การจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมเท่านั้น แต่การศึกษาจะผลิตบุคลากรและการวิจัยที่มีคุณภาพที่เป็นประโยชน์และขับเคลื่อนประเทศชาติต่อไป

กล่าวปิดการสัมมนา โดย พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง ประธานคณะกรรมาธิการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม วุฒิสภา

การสัมมนาในวันนี้ ต้องขอขอบคุณท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ท่านวิทยากรและท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน ที่ช่วยกันระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมาธิการในทุกด้านซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการอุดมศึกษา และขอขอบคุณนิสิต นักศึกษา ที่ช่วยวาดภาพศิลปะประกอบการสัมมนาสรุปแต่ละกลุ่มซึ่งทำให้เข้าใจง่ายขึ้น

คณะกรรมาธิการจะสรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของแต่ละกลุ่มแล้วจัดทำเป็นรายงานเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณา และนำเสนอต่อระดับนโยบายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศต่อไป

การจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์
เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก
Ranking กับการพัฒนามหาวิทยาลัยด้านนวัตกรรม
Ranking กับเกณฑ์การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) THE
Ranking กับการจัดสรรงบประมาณ
Ranking กับการพัฒนามหาวิทยาลัยเต็มรูปแบบ การสอน
ข้อเสนอ
pictures talk

****

ภาพประกอบการสัมมนา

การจัดทำงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์
เพื่อขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไทยสู่เวทีโลก

QR Code

เอกสารประกอบการนำเสนอ

ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ
ISO 9001:2015
QUALITY MANAGEMENT SYSTEM

ออกแบบและพิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๕, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๖๖,
๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๖